

Suomenlaulu

OP. 151

1 / 2024

SISÄLLYS OP. 151

- 3 PÄÄKIRJOITUS
Sasha Mäkilä
- 5 MUSIIKKITIETEESTÄ FINESSEIT LATINORYTMEIHIN:
HAASTATELUSSESSA MATIAS LÖYTTYNIEMI
Pekka Vihervirta
- 10 MUSIIKKITIETEILIJÄN ODOTTAMATON POLKU
MUSIIKKIOPPILAITOKSEN HALLINTOON
Harri Hölttä
- 15 NÄKÖKULMIA MUSIIKKITOIMITTAJAN TYÖHÖN:
HAASTATELUSSESSA HARRI TUOMINEN
Eeva Tuomi
- 20 OTHER POWER – WE JAZZIN TUORE SISÄRUS:
HAASTATELUSSESSA MATTI NIVES
Miska Lamberg
- 26 MUSIIKINTUTKIJAN TYÖN MONIPUOLISUUS:
HAASTATELUSSESSA INKA RANTAKALLIO
Aapeli Laitinen
- 31 MUTOVE-TALVIKOULU TUO YHTEEN
MUSIIKINTUTKIMUKSEN JATKO-OPISKELIJOITA JA LUO
VERKOSTOJA
Helen Metsä
- 34 COUCOU ! ÇA VA ?
SYNKOOPIN PARIISIN-KIRJEENVAIHTAJALTA
Elle Palmu
- 38 TOPELIA
- 39 VIRONKADUN KUMMITUS
- 42 ARVIOT
- 50 SYNKOOPPI SUOSITTELEE

47. VUOSIKERTA

ISSN 0356-9691

Synkooppi on Helsingin yliopiston musiikkitieteen ainejärjestön Synkoopin julkaisema neljä kertaa vuodessa ilmestyvä musiikkialan yleislehti. Vuodesta 1978 asti ilmestynyt lehti pureutuu kulloinkin puhuttaviin ajankohtaisiin musiikkialan ilmiöihin perinteitään unohtamatta.

www.synkooppi.fi

JULKAISIJA

Helsingin yliopiston musiikkitieteen ainejärjestö Synkooppi ry

Synkooppi-lehti, PL 59,
00014 Helsingin yliopisto

PÄÄTOIMITTAJA

Sasha Mäkilä

TOIMITUSSIHTEERI

Gabriel Korhonen

TAITTAJA

Kaisa Jouste

KIRJOITTAJAT 1/2024

Ville Aamurusko, Harri Hölttä, Iris Isotalo, Timo Kalliokoski, Aapeli Laitinen, Miska Lamberg, Helen Metsä, Sasha Mäkilä, Elle Palmu, Eeva Tuomi, Pekka Vihervirta, Susanna Waldén-Antikainen

KUVITUS JA KANSIKUVA

Verna Häyrynen

OIKOLUKU

Maija Moilanen

TILAUKSET

Tilauslomakkeella osoitteessa
<https://synkooppilehti.wordpress.fi>

tai

synkooppilehti@helsinki.fi

HINNAT

Irtonumero 8 €, vuosikerta 20 €

ILMOITUSMYYNTI

Toimituskunta

PAINOS

90 kpl

PAINOPAikka

Grano 2024

PÄÄKIRJOITUS

*Verba volant, littera scripta manet*¹

Päätoimittaja Sasha Mäkilä

Synkooppi-lehdellä on nyt uusi toimitus. Opiskelijalehden luonteeseen kuuluu, että tekijät aika ajoin vaihtuvat, kun gradun kirjoittaminen tai muut opiskelun paineet, työ, perhe tai peräti valmistuminen vievät elämän prioriteetit uusille urille. Kiitos edelliselle toimitukselle *Synkoopin* lipun pitämisestä korkealla!

Lehden uutena päätoimittajana lienee lyhyt esittäytyminen paikallaan, koska en välttämättä ole tuttu kasvo kaikille Taitun perustutkinto-opiskelijoille. Suoritin musiikkitieteen maisteriopintoni mahdollisimman pitkän kaavan mukaan muusikonuran ohella, ja siksi opiskeluni on tapahtunut eri pituisissa jaksoissa ja läsnäoloni kampeksella on ollut ensimmäisten opiskeluvuosien jälkeen enimmäkseen häilyvää. Vuosi sitten rutistin graduni kokoon kreivin aikaan ehtiäkseni juhlimaan valmistumistani Helsingin yliopiston filosofisen tiedekunnan 100. promootiossa² (suosittelen tätä kokemusta muuten kaikille!).

Tämän vuoden alussa palasin *alma materin*³ suojelevien käsivarsien huomaan väitöskirjatutkijaksi, ja näillä näkymin kulutan yliopiston penkkejä ja käytäviä seuraavat neljä vuotta. Yliopisto on minulle rakas paikka ja henkinen koti, joten tuomio on mieluisa.

Kun viime syksynä huomasin, että *Synkooppi*-lehdelle etsittiin uutta päätoimittajaa, vanhana synkooppilaisena ja lehteen aikaisemminkin kirjoittaneena ajattelin, että mikäpä olisi parempaa puuhaa väitöskirjan kirjoittamisen ohella kuin *Synkoopin* toimittaminen. En kuitenkaan ole ensimmäistä kertaa pappia kyydissä, sillä teini-ikäisenä päätoimitin *Spacedust*-nimistä tieteisfanzinea muutamana numerona verran (jätin tämän aiemman työkokemuksen kuitenkin taktisesti mainitsematta hakemuksessani). Minulle on suuri kunnia liittää nimeni *Synkoopin* päätoimittajien ketjuun, ja lupaan tehdä parhaani täyttääkseni heidän 150-numeroiset saappaansa.

Käsissäsi olevan lehden teemanä on musiikkitieteilijän työnkuva. Koska tutkinto musiikkitieteessä ei suoraan valmista mihinkään ammattiin, on pohdinta tulevaisuuden työmahdollisuuksista säännöllisesti esiin pulpahtava aihe. Tästä numerosta voimme lukea, miten musiikkitiedetausta on tukenut vaikkapa salsaopettajaa tai musiikkiopiston rehtoria heidän työurillaan. Olemme saaneet lehteen myös reportaasin tohtoriopiskelijoiden talvikoulusta, kirjeen Pariisista ja lisäksi paljon mielenkiintoisia arvioita. Lehteen

on palannut palsta opetushenkilökunnan terveisille, ja Vironkadulla kummitteleva päätön Alekski lukee omalla palstallaan vanhoja *Synkooppeja*.

Otsikoin pääkirjoitukseni muinaisten roomalaisten lausahduksella *verba volant, littera scripta manet*. *Synkooppi*-lehdellä on takanaan lähes viidenkymmenen vuoden historia, ja monet tällä aikavälillä kirjoitetuista jutuista ovat edelleen mielenkiintoisia ja ajankohtaisia. Siksi kehottaisinkin kaikkia musiikkitieteen opiskelijoita jättämään jälkensä historiaan! Lehteen kirjoittamista ei kannata pelätä, sillä toimituskuntamme auttaa mielellään juttujen jalostamisessa. *Synkooppiin* saa tarjota artikkeleiden ja esseiden lisäksi myös muunlaista sisältöä, kuten vaikkapa sarjakuvia tai sävellyksiä. Niin kauan kuin kyse on musiikista, monenlaiset ideat ovat tervetulleita, sillä onhan *Synkooppi* kaikkien musiikkien lehti!

Viitteet

1. Lat. ”Sanat lentävät, kirjoitettu teksti pysyy”

2. Promootio on monipäiväinen valmistujaisjuhla, jossa maisterit ja tohtorit saavat akateemiset arvonmerkkinsä – maisterit laakeriseppeleen ja maisterisormuksen, tohtorit tohtorinhatun ja -miekan.

3. Lat. ”hoivaava äiti”, kotiyliopistosta perinteisesti käytetty nimitys.

Musiikkitieteestä finessit latinorytmeihin

haastattelussa MATIAS LÖYTTYNIEMI

Pekka Vihervirta

Matias Löyttyniemi on juuri palannut viiden päivän opetusmatkaltaan Oulusta, mutta herännyt virkeänä haastatteluun eräänä helmikuisena keskiviikkoamuna. Hän on yksi Suomen kysytyimmistä kuubalaisten tanssien opettajista, oman tanssikoulun vetäjä ja musiikkitieteen alumni vuodelta 2019. Kotona rytmistä pitää huolen kaksivuotias perheenlisä, joten iso osa Löyttyniemen, 34, energiasta menee tänä päivänä myös lapsiarjen pyörittämiseen yhdessä avopuolison kanssa. Hänen opetusrepertoaariinsa kuuluvat kuubalaiset tanssit *salsa (casino)*, *rueda*, *son*, *rumba* ja *cha-cha-chá* sekä naapurisaarelta Dominikaanisesta tasavallasta peräisin oleva *bachata*. Löyttyniemi opetti salsaa ensimmäisen kerran vuonna 2008 ja pari vuotta myöhemmin alkoi tehdä sitä säännöllisemmin. Valmistuttuaan yliopistosta hän perusti neljän kollegansa kanssa Avec Dance Club -tanssikoulun Helsingin Vallillaan.

”Opintojen ohessa tein aika paljonkin tanssinopetusjuttuja, ja siinä vaiheessa tanssinopettajan ura lähti liikkeelle. Sen

takia minulla opinnotkin vähän venyivät, kun tein samaan aikaan opetushommia.”

Vuodesta 2017 lähtien Löyttyniemi on luennoinut tanssin harrastajille musiikin hahmottamisesta, ymmärtämisestä ja salsasta yleensä. Siinä vaiheessa hän toi mainonnassaan musiikkitieteilijän koulutustaan esille, kun taas tanssituntien yhteydessä se on jäänyt taustalle. Tanssinopetukseen hänellä ei ole muodollista koulutusta, vaan hän on itseoppinut ja kehittänyt omat opetusmetodinsa. Löyttyniemi luki sivuaineena sekä kasvatustieteen että sukupuolentutkimuksen perusopinnot ja jonkin verran näiden aineopintoja.

”Tykkäsin kasvatustieteestä tosi paljon ja koin, että se antoi hirveästi. Siinä vaiheessa, kun sitä opiskelin, olin jo useita vuosia opettanut, jolloin kasvatustieteen teoreettisille viitekehyksille ja näkökulmille oli selkeä käytännön konteksti olemassa omassa työarjessani.”

Löyttyniemen pro gradu, joka käsittelee dynaamisen rakenteen merkitystä El Niño y La Verdad -bändin musiikissa, on liittynyt merkittävässä

Salsatunti Valasarannan tanssileirillä Yläneellä. Myös tämän jutun kirjoittaja on onnistunut saamaan itsensä kuvaan, tummassa paidassa oikealla. Kuva: Joonas Kainulainen

määrin hänen tanssipuolen työhönsä.

”Olen aina ollut kuubalaisessa populaarimusiikissa aika syvällä, ja siitä aiheesta halusin tehdä kandityöni. Aiheeksi valitsin musiikkianalyysin yhdestä kappaleesta – rakenne- ja genretyyppisen analyysin. Sitä tehdessäni huomasin, että rakenteen analyysin työkalut, joita itse käytin ja joita tuota musiikkia käsittelevässä kirjallisuudessa käytettiin, tuntuivat todella vajavaisilta. Minulla oli suuria hankaluuksia mielekkään rakenneanalyysin tekemisessä. Se tuntui ihan hirveältä himmeliltä, missä ei ollut mitään järkeä, ja sille tasolle se vähän jäikin.”

Gradun parin kuukauden mittaista aineistonkeruumatkaa varten Löyttyniemi sai apurahan Suomen Kulttuurirahastolta.

”Kuubassa minulle valkeni, miten kannattaisikin sitä rakennetta alkaa lähestymään, että saisi merkityksellistä lopputulosta aikaiseksi, että siinä analyysissä olisi järkeä. Siitä teinkin sen graduni, nimenomaan, että

miten kuubalaisen populaaritanssimusiikin rakennetta kannattaisi alkaa analysoimaan, jotta yksittäisistä kappaleista tai livetilanteista saisi tietää jotain mielekäästä.”

Gradulle kumpusi siis aihe todellisesta tarpeesta, ja siitä irtosi helposti materiaalia luennointiin tanssijoille.

”Ne olivat juuri ne aiheet, jotka ihmiset olivat kokeneet hankaliksi kuubalaisen populaaritanssimusiikin kanssa: miten hahmottaa sitä musiikkia, miten ymmärtää sen musiikin rakennetta, miten asennoitua siihen musiikkiin ja mitä se pitää sisällään. Luennoillani vältän kaikkea musiikinteoreettista tai musiikkitieteellistä sanastoa ja pyrin esittämään asiat niin kansantajuisesti kuin mahdollista. Gradun asioita oli helppo jakaa eteenpäin tieteen popularisoinnin kontekstissa.”

Matiaksella on myös musiikintulkinnan englanninkielinen verkkokurssi. Hän alkoi kehittää sitä korona-aikana, jotta saisi aikaan myös sellaista

kaupallista toimintaa, joka ei perustu siihen, että paljon ihmisiä kokoontuu samaan paikkaan. Haastattelua edeltävän viikon ajan hän oli Oulun ammattikorkeakoulussa opettamassa tanssinopettajien linjan ryhmää.

”Heille puhuessani huomasin, että olin hyvin saanut pakettiin toisen aihealueen, joka liittyy *claven* käyttöön. Kuubalaisessa populaaritanssimusiikissa *clave* on kaiken rytmikan taustalla. Se on selkäranka, johon kaikki soittajat tukeutuvat, kun he miettivät, minkälaisia rytmejä he voisivat tehdä tai miten he voisivat varioida. Tanssijan näkökulmasta ajatus on, että me kaikki, jotka ollaan eletty länsimaisen populaarimusiikin kanssa koko ikämme, tunnemme intuitiivisesti sen kirjoittamattomia

sääntöjä siitä, minkälaisia fraaseja ja rytmiyksiksi tehdään. Kun me aletaan tanssia sellaiseen musiikkiin, osa niistä tuntuu meille tosi itsestään selviltä ja tuntemattomastakin kappaleesta on helppo napata, minkälaista juttua tässä kappaleessa haetaan. Mutta kun on kyse meille *vieraasta* musiikkikulttuurista, meillä ei ole noita samoja ennakkokäsityksiä, minkälaisia rytmisiä fraaseja tässä ehkä voitaisiin hakea. Se on sitä, mitä olen pyrkinyt edistyneen tason tanssijoille avaamaan, että minkälaisiin rytmisiin fraaseihin *clave* usein johtaa esimerkiksi laulussa, torvisektiossa tai rytmisektiossa. Sitä kautta voi olla helpompi saada biisistä kuin biisistä kiinni, mitä siinä tapahtuu.”

Löyttyniemen pyrkimyksenä on tuottaa popularisoitu sanasto – miten

Matias Löyttyniemi huomasi, että rakenneanalyysin työkalut, joita kuubalaista musiikkia käsittelevässä kirjallisuudessa käytettiin, tuntuivat todella vajavaisilta. Luennoillaan hän välttää kaikkea musiikinteoreettista sanastoa niin paljon kuin mahdollista ja pyrkii esittämään asiat kansantajuisesti. Kuva: Joonas Kainulainen

puhua ja opettaa melko teoreettista asiaa, mutta intuitiivisella tavalla. Siihen musiikkitieteen opiskelu on antanut eväitä.

”Kun opetan meille suomalaisille vieraaseen musiikkikulttuuriin tanssimista, se että pystyy itselleen ensinnäkin hahmottamaan ne monimutkaiset asiat, mitä siellä tapahtuu, ja pystyy löytämään niistä sen ytimen, jonka haluaa välittää edelleen, on ollut se prosessi, johon koen, että musiikkitiede on kaikkein eniten antanut. Mitä enemmän musiikkitieteen kautta itsellä on työkaluja siihen, miten pureskella noita asioita, mitä kautta lähestyä sitä ongelmaa, sitä helpompi on löytää se kultainen ydin, jonka pystyy opettamaan eteenpäin.”

Oletko pohtinut, mitä muuta voisit tehdä työksesi kuin tanssin ja musiikintulkinnan opetusta?

”Musiikkitiede on antanut paljon työkaluja siihen, että pystyy itselle vieraaseen musiikkikulttuuriin liittyviä aiheita lähestymään monesta näkökulmasta ja löytämään sieltä ne merkityksellisimmät asiat ja merkityksellisimmät ongelmat ja sitten niitä alkaa viemään eteenpäin tai purkamaan tai tekemään niillä jotain. Siksi minulla on aika hyvät fiilikset siitä, että jos alkaisin tekemään päivätyökseni joskus jotain muutakin, niin siihen olisi hedelmiä. Tuo ei ole mikään tämän päivän asia, mutta entä sitten kun olen 44 tai 55, kuinka paljon jaksan tehdä fyysistä työtä?”

Entä miten musiikkitiede voisi hyödyttää sitä opiskelevaa Pekka-perustanssijaa, joka ei tee opetustyötä?

”Musiikki ja musiikkikulttuuri on todella monipuolinen ja monimutkainen

aihe, joka liittyy yhteiskuntatieteisiin, ihmisten välisiin sosiaalisiin suhteisiin, fysiikkaan ja nuotinkirjoitukseen. Musiikkitieteen rooli on olla kuin baarimikko, sitä että saa mahdollisimman monta erilaista näkökulmaa musiikin tutkimiseen ja ymmärtämiseen. Myös tanssijalle muodostuu monimuotoinen ja -ulotteinen suhde musiikkiin, koko tanssiskeneen ja sen musiikillisiin käsitteisiin. Kun musiikkitieteen kautta musiikkia pystyy lähestymään niin monesta eri näkökulmasta, myös tanssijana se auttaa siinä tosi paljon. Monilla tanssiharrastajilla on ollut sellainen ennakkokäsitys, että jotta voi käsitellä musiikkia, pitää katsoa ja tulkita nuotteja. Sehän ei nyt taas mitenkään pidä paikkaansa, ja sitä monet ovatkin kiitelleet luentojeni jälkeen! On mahtavaa, kun olen saanut sitä tuotua ihmisille, että musiikkia voi analysoida ja lähestyä myös ilman, että tarvitsee tehdä Schenker-analyysia.”

**”Ole sinut
synkooppiuden kanssa,
niin sen määrä
ei haittaa.”**

Mitä yleisiä neuvoja voisit antaa nykyisille musiikkitieteen opiskelijoille?

”Tätä mietin jo silloin, kun itse opiskelin. Läheisemmissä opiskelijakavereissani oli hyvä asennoituminen siihen, että täällä ollaan oppimassa ymmärtämään, analysoimaan, purkamaan ja käsittelemään monipuolisesti jotain aihetta. Täällä ei olla oppimassa jonkun tietyn ammattikunnan käsi-

työläiseksi. Koin, että joillain kaveripiirini ulkopuolisilla oli hieman ahdistusta siitä, että ei ole jotain suoraa ammattia, jota he sitten siirtyisivät koulunpenkiltä harjoittamaan. Haluan rohkaista siihen, että työelämässä on kyse siitä, että sinulla on jonkinlaista kykyä analysoida asioita monipuolisesti ja voit käyttää sitä niihin asioihin, joita työtehtävä vaatii – ettei ahdistu siitä, että ei ole nyt olemassa jotain työpaikkailmoitusta, jossa etsitään musiikkitieteilijää kolmen vuoden työkokemuksella. Minun luennointijuttuni ei ole ollut mikään musiikkitieteilijän ammattityö sinänsä, vaan ihan itse keksin, että hei, entä jos alkaisin tällaista juttua vähän itselleni purkamaan ja miten sen jakaisin eteenpäin. Yht’äkkiä se olikin tuotteistettu asia, jota pystyin myymään.”

Monen musiikkitieteilijän tavoin Matiaksella on taustaa aloittelevana muusikkona. Hän oli ala-asteen ensimmäiseltä luokalta lähtien Espoon musiikkiopistossa ja opiskeli klassista kitaraa. Siellä hän oppi harmoniaa ja musiikin teoriaa. Sittemmin hän opiskeli sähköbassoja popjazz-opistossa, kunnes lukion lopulla aktiiviset soitto-opinnot jäivät, kuten myös pyrkimykset kehittää itseä musiikin ammattilaisena.

Löyttyniemi syventyy pohtimaan, mikä johtoajatus häntä on vienyt urallaan eteenpäin.

”Siinä mistä on innostunut, tulee todennäköisemmin paljon paremmaksi kuin siinä, mitä tekee väkisin pakkopullana. Ne ihmiset, jotka ovat jossain hyviä, niillä on hyvät tulevaisuuden näkymät, ja sen takia kannattaa mieluummin viedä itseänsä

siihen suuntaan, missä kehittyy eniten ja missä pystyy viemään itsensä pitkälle, kuin siihen mitä joutuu pakolla vääntämään.”

Käydessään Oulussa opettamassa tanssinopettajien monimuotoryhmää Löyttyniemi ihasteli tapaa, jolla ammattikorkeakoulun puolesta oli alumneille annettu mahdollisuus tulla mukaan. Siitä hän haluaa heittää pallon Helsingin yliopistonkin suuntaan.

”Minusta olisi musiikkitieteen alumnina hirveän mielenkiintoista päästä jollain tavalla välillä taas kiinni siihen, mitä musiikkitieteessä tapahtuu, mistä siellä puhutaan tällä hetkellä. En tiedä, miten tuo voisi yliopistossa toimia ja onko se sellainen asia, että laitetaan vain viestiä alumneille. Jos olisi jotain sellaista, että alumnit voisivat tulla jollekin luentosarjalle, kurssille tai tapahtumaan mukaan näkemään, mitä tällä hetkellä tapahtuu, se voisi olla tosissaan supermielenkiintoista.”

Lopuksi: kummassa on enemmän synkooppia, salsan tanssimisessä vai gradun tekemisessä?

”Tuo on aika paha, koska kyllä siinä gradun tekemisessäkin oli synkooppia aika paljon! Vastaan tuohon näin: kunhan sen *synkooppiuden* kanssa on sinut, sen määrä ei haittaa hirveästi kummassakaan.”

Löyttyniemi kertoo nettisivuillaan, että ”parinvälinen yhteys, musiikintulkinta ja hauskanpito. Siinä ne tärkeimmät!

Kirjoittaja on kolmannen vuoden musiikkitieteen opiskelija Helsingin yliopistossa.

Katso aiheesta lisää:

<https://www.timbero.fi/>

<https://avecdanceclub.co>

MUSIIKITIETEILIJÄN ODOTTAMATON POLKU MUSIIKKIOPPILAITOKSEN HALLINTOON

Harri Hölttä

Tiedeyliopiston opiskelija voi perustellusti ajatella työllistyvänsä tutkijana, sehän on varsin ilmeinen urapolku yliopiston jälkeen. Toisaalta filosofian maisteri on niin sanottu generalistinen tutkinto, minkä vuoksi ”tutkinto ei johda mihinkään tiettyyn ammattiin, mutta se tarjoaa hyvät lähtökohdat erilaisiin tehtäviin ja elinikäiseen oppimiseen”. Joku saattaa ottaa tuon lannistavana ennusteena siitä, ettei valmistu miksikään, mutta optimistisempi voi ajatella sen myös siten, että se valmistaa lähes mihin tahansa. Yliopiston yksi tärkeimmistä tehtävistä lienee opettaa ajattelemaan analyttisesti sekä hakemaan ja seulomaan tietoa. Se antaa paljon mahdollisuuksia toimia useilla eri aloilla ja eri ammateissa.

Yksi mahdollinen urapolku voi löytyä musiikkioppilaitoksen hallinnosta. Kaikissa musiikkioppilaitoksissa on ai-

nakin rehtori, usein myös talouspäällikkö, apulais- tai vararehtoreita, toisinaan myös opintosihiteeri tai kanslisti.

Aloitin opintoni Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksella syksyllä 1995. Samaan aikaan opiskelin Pop & Jazz Konservatoriossa, josta valmistuin keväällä 1996 rumpujensoiton opettajaksi. Koska olin yksi kolmesta ensimmäisestä PJK:n rumpujensoiton opettajaksi valmistuneista, ei työpaikkojen saaminen ollut vaikeaa. Päinvastoin minut on pyydetty 90-luvulta saakka jokaiseen työpaikkaan, jossa olen ollut töissä. Ajat ovat kyllä muuttuneet työmarkkinoilla aika lailla tällä vuosituhannella.

Musiikkitieteen opinnot eivät minulla olleet mitenkään suoraviivaiset, sillä omat opintoni kestivät aloituksesta valmistumiseen 25 vuotta, joskin ne jaksottuivat kolmeen periodiin. Vuonna 1995 aloittamani opinnot sillä erää

kestivät vain parisen vuotta, eli sain kaikenlaisia perusopintoja tehtyä, mutta en mitään opintokokonaisuutta. Olin työnteon lisäksi mennyt naimisiin, ja olimme ostaneet vanhan peruskuntoisen puutalon, loputtoman työmaan.

Opintoni jatkuivat 2000-luvun alkupuolella, ja sain muun muassa proseminaari- ja analyysiseminaarityöt tehtyä, mutta en edelleenkään mitään opintokokonaisuutta. Ollessani Vaskivuoren musiikkilukion musiikin lehtorina minut kutsuttiin Töölön musiikkiopiston (siihen aikaan vielä musiikkikoulu) rehtoriksi. Rehtorin työtä en ollut koskaan hetkeäkään ajatellut enkä sitä kohti suunnannut, mutta kun kerran pyydettiin, niin suostuin.

Rehtorina aloittaminen syksyllä 2004 tuotti eteeni myös uuden ongelman. Minullahan ei ollut muodollista pätevyyttä työhön, vaikka ajattelin kyllä osaamiseni riittävän. Enhän muuten olisi tullut edes kutsutuksi tehtävään enkä todellakaan olisi ottanut paikkaa vastaan. Selvisi, että minulla pitäisi olla sekä musiikkialan korkeakoulututkinto että Opetushallituksen tutkinto suoritettuna. Koska alan työehtosopimuksessa mainitaan rehtorin pätevyysvaatimuksiksi hallintotutkinto ja “korkeakoulututkinto tai vastaavat tiedot ja taidot”, päätin itse, että mennään vastaavilla tiedoilla ja taidoilla. Niinpä suuntasin ensin Opetushallituksen tutkinnon suorittamiseen, koska sen suhteen ei ollut vaihtoehtoja. Vaikka sen periaatteessa voisi hoitaa tenttimällä hyvinkin nopeasti – varsinkin jos lainsäädäntö on tuttua –, niin minä kävin tehokurssin

ja silti sain siihenkin aikaa kulumaan.

Käännös musiikkitieteen opintojen suhteen tapahtui vuonna 2018, jolloin Helsingin yliopisto lähetti minulle kirjeen, että mikäli tulisin suorittamaan opintoni loppuun kevääseen 2020 mennessä, vanhat opintoni vielä kelpaisivat, enkä joutuisi suorittamaan mitään jo suorittamaani uudestaan. Kirjeen saatuani ryhdistäydyin ja päätin, että nyt se tutkinto tehdään loppuun saakka.

Alku oli kuitenkin hankalaa. Yliopiston rahoitusleikkaukset ja muut uudistukset konkretisoituvat minulle Helsingin Sanomien yksittäisiä uutisia selkeämmin. Vironkadulla oli 90-luvulla vielä opintojen alkuvaiheessa iki-ihana musiikkitieteen amanuenssi **Irma Vierimaa**, jolta aina saattoi mennä kysymään, miten joku asia hoidetaan, ja Irma tiesi ja neuvoi. Nyt oli uudet tutkintovaatimukset, avustava henkilökunta karsittu pois ja opettajien olisi pitänyt kaiken oman toimensa ohessa osata neuvoa jotain jurakauden kujalla olevaa opiskelijaa asioista, jotka eivät olleet heille enää ajankohtaisia, eivätkä kaikenlaiset muutokset olleet heille itselleenkaan täysin selviä. Kandiohjaus oli heille haastavaa, ja kaikenlaisia irrallisia neuvoja kyllä sain, mutta hieman alkoi jo jännittää, tuleeko aikaraja vastaan ennen gradun valmistumista, koska kandiopinnotkaan eivät edenneet toivotulla tavalla.

Lopulta onni potkaisi! Toisen opettajan yrittäessä ottaa selvää kaikista hyväksiluvuista, suorituksista, mitkä uusien tutkintovaatimusten kurssit vastaisivat jotenkin vanhoja vaatimuksia ja mitä vanhojen tutkintovaatimusten

mukaan pitäisi ehkä tehdä, saapui paikalle sattumalta musiikkitieteilijä **Elina Seye**, joka sanoi itsevarmasti ongelman kuultuaan, että “minä tiedän”. Ja Elina kyllä tiesi! Alle puolen tunnin jälkeen oli selvää, mitkä minun vanhoista opinnoistani vastaisivat mitäkin kohtaa taulukossa, mitä hyväksilukuja minun olisi mahdollista saada ja mitä minun pitää opinnoissani vielä tehdä. Myöhemmin maisteriopinnoissani **Juha Torvinen** myös tiesi, miten loppusuora hoidetaan. Jotenkin tuli tästä viimeisestä opiskeluperiodistani mieleen, että valmistuneita voisi olla paljon enemmän ja opiskelijat suoriutuisivat opinnoistaan nopeammin, jos ei säästettäisi avustavassa henkilökunnassa.

Aikuisopiskelijalla yleensä on motivaatio kohdallaan, ja valtaosa tuntemistani aikuisiällä opiskelevista tekee opintojaan päämäärätietoisesti ja ripeästi kohti valmistumista. Syitä on tietysti monia, mutta elämäkokemus on yksi. Aikuinen, jo työelämässä ollut on jo oppinut itsestään ja yhteiskunnasta monia asioita, jotka helpottavat opintojen suorittamista. Omat oppimistavat ovat tulleet tutuiksi. Turha hötkyily ja raivoisa bilettäminen ovat kenties jääneet vähemmälle. Toisaalta halu päästä takaisin töihin uusien ideoiden, tietojen ja taitojen kanssa mahdollistaa kenties paremman aseman ja palkan, jotka kenties lisäävät motivaatiota työelämässä.

Omien opintojeni valmiiksi saattamisen kannalta olosuhteet olivat otolliset. Molemmat vanhempani olivat kuolleet, joten en monien ikätovereitteni lailla joutunut enää hoitamaan heidän

asioitaan. Olin varautunut siihen, että otan opintovapaata jonkin verran, kunhan ensin ollaan siinä vaiheessa, että on pakko tehdä niin. Minullahan oli kaksi vakituista työpaikkaa, jonka lisäksi oli soittokeikkoja, harrastuksia sekä vaimo ja kolme poikaa. Vaimoni opiskeli myös työn ohessa (kuten tekee edelleen), joten hänellä riitti ymmärrystä siihen, että ylimääräistä aikaa ei juurikaan ollut. Pojat taas olivat jo niin vanhoja, että sen sijaan, että heitä olisi pitänyt hoitaa, heille saattoi sanoa, että “voitko käydä kaupassa ja tehdä meille ruokaa”.

Olin päättänyt hoitaa opinnot mahdollisimman hyvin, mutta mahdollisimman helposti. Se tarkoitti käytännössä sitä, että pitkä työelämä ja alan harrastuneisuus olivat tuottaneet minulle monenlaista tietoa ja taitoa, jota saatoin käyttää hyväksi. En valitettavasti voinut osallistua kaikkeen sivistävään ja mielenkiintoiseen, vaan valitsin kurssitarjottimesta kurseja sen perusteella, mistä aiheista tiesin etukäteen mahdollisimman paljon, ja toisaalta niitä kurseja, jotka vain sopivat viikkoaikatauluuni ilman, että minun tarvitsi siirtää omaa opetustani mihinkään. Yhtään ylimääräistä kirjaa en lukenut, en aina edes niitä pakollisiakaan, jos oletin tietäväni aiheesta tarpeeksi. Toisaalta kävin aikataulusyistä myös sellaisilla kursseilla, jotka olivat hyvin mielenkiintoisia, vaikka en ehkä ilman aikapainetta valmistumisesta olisi valinnut juuri niitä. Tarkemmin mietittynä en käynyt yhdelläkään tylsällä tai turhalla kurssilla tämän viimeisen opintojakson aikana. Kaikissa oli osaava, asiastaan

riittävästi innostunut opettaja, joka osasi kertoa asiasta myös tarpeeksi selkeästi. Pätevien opettajien kanssa oli mukavaa työskennellä ja samalla ottaa mallia siitä, miten monella tapaa opiskelijoita voi kohdata. Monella kurssilla uskalsin myös kysellä niin sanottuja tyhmiä kysymyksiä, koska tässä iässä on jo oppinut, ettei tyhmiä kysymyksiä juurikaan ole, eikä enää häpeä esittää niitä.

Kun käytin lukemiseen ja kirjoittamiseen käytännössä kaiken vapaa-aikani, viikonloput ja lomani (ei kannata väheksyä esimerkiksi joulupäivää esseiden kirjoittamisajankohtana), niin yllätyksekseni huomasin opiskelleeni noin kahdeksassa kuukaudessa 150 opintopistettä (joista 45 sain hyväksilukuina), valmistuneeni ensin marraskuussa 2019 kandidiksi ja kesäkuussa 2020 maisteriksi erinomaisin arvosanoin, ja kaiken tämän ilman opintovapaata “kahden ja puolen työn” ohessa. Perhe-elämäkään ei sanottavasti siitä kärsinyt, iso kiitos koko perheelleni kaikesta tuesta ja avusta elämän kanssa!

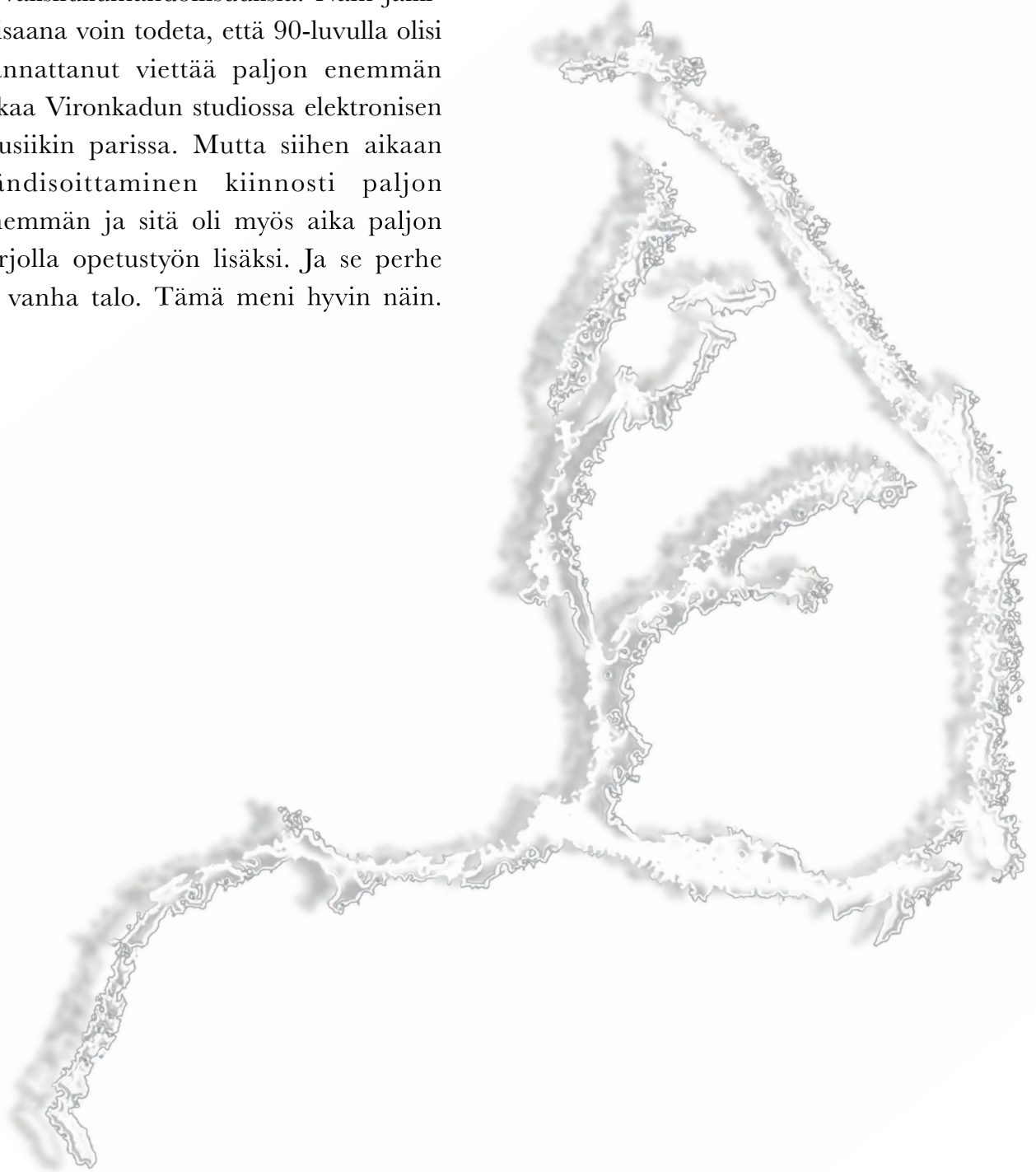
Miten musiikkitieteilijäksi eli filosofian maisteriksi valmistuminen on sitten vaikuttanut työhöni rehtorina, opettajana ja muusikkona? Rehtorin työhön tietysti siten, että olen saavuttanut muodollisen pätevyyden, minkä lisäksi koen sen lisänneen uskottavuuttani musiikkiopiston rehtorina. Toisaalta minulle itselleni olisi riittänyt se uskottavuus, joka minulla oli “vastaavilla tiedoilla ja taidoilla”. Ajattelen, että ei se todistus itsessään tehnyt minusta parempaa johtajaa, vaan kyse rehtorin tehtävässä on siitä, kuinka minä kohtaan

muut ihmiset, kuinka voin palvella henkilökuntaa heidän pyrkimyksissään tehdä työnsä mahdollisimman hyvin, ja kuinka luon luottamuksen siihen, että me kaikki pyrimme samaan, mahdollisimman laadukkaaseen taiteen perusopetukseen niillä resursseilla, jotka meille suodaan. Toisaalta matka filosofian maisteriksi oli juuri itsessään se juttu, joka on osaltaan tehnyt minusta minut – opettanut tieteellistä ajattelua ja kirjoittamista, kriittistä lähestymistapaa moniin asioihin, opettanut olemaan nielemättä joka koukkua, mutta toisaalta hämmästelemään elämän ja maailman monimuotoisuuksia ja loputtomia mahdollisuuksia entistä avoimemmin mielin. Luonnollisesti olen oppinut musiikista, musiikin tutkimisesta ja akateemisesta kulttuurista monia mielenkiintoisia asioita.

Opettajan työhön olen saanut eväitä edellä mainittujen seikkojen lisäksi joiltain minulle erityisiltä kursseilta, joita olen voinut käyttää opetustyössäni. Sellaisia olivat muun muassa studiokurssi **Kai Lassfolkin** johdolla jo 90-luvulla, **Mikko Ojasen** studioteknologiakurssi kahteen kertaan (ensin äänittäjänä ja sitten tuottajana), elektroakustisen musiikin historia ja analyysi, samoin muut musiikin historian kurssit. Muusikkona toimimiseen opin lisäksi omia tutkimuksiani tehdessäni muun muassa *time*-käsitteen merkityksen ja ilmenemisen musiikissa.

Mitä olisin voinut tehdä opin-noissani toisin? Lopputulosta ajatellen pidän hyvänä vanhemmalla iällä valmistumista, sillä osasin sekä suhtautua opiskeluun

toisin että tuottaa tasokkaampaa ajattelua ja kirjoittamista, kuin mihin olisin varhaisaikuisuudessa kyennyt. Toisaalta minun olisi kannattanut tehdä erilaisia opintokokonaisuuksia valmiiksi eri vaiheissa sekä pääaineopinnoissa, sivuaineissa että muualla opiskellessa. Se olisi helpottanut jatkoa ja parantanut hyväksilukumahdollisuuksia. Näin jälkiviisaana voin todeta, että 90-luvulla olisi kannattanut viettää paljon enemmän aikaa Vironkadun studiossa elektronisen musiikin parissa. Mutta siihen aikaan bändisoittaminen kiinnosti paljon enemmän ja sitä oli myös aika paljon tarjolla opetustyön lisäksi. Ja se perhe ja vanha talo. Tämä meni hyvin näin.

Näkökulmia musiikkitoimittajan työhön

haastattelussa HARRI TUOMINEN

Eeva Tuomi

Pitkän uran tehneellä musiikki-toimittaja **Harri Tuomisella** on reilun neljän vuosikymmenen kokemus musiikin ja median kentältä. Hän on toiminut muun muassa Radio Suomen musiikkipäällikkönä ja tehnyt Ylelle useita erikoisgenreohjelmia radioon. Tätä nykyä eläköitynyt Tuominen toimii freelancerina ja toimittaa yhä satunnaisesti musiikkiaiheisia radio-ohjelmia, tekee ajoittaisia DJ-keikkoja ja käy kuuntelemassa livemusiikkia, erityisesti jazzia. Hän jakaa haastattelussa pitkän kokemuksen myötä muodostuneita ajatuksiaan musiikkitoimittajan työstä ja alan erityispiirteistä sekä avaa oman urapolkunsa vaihteita.

Intohimosta ammatiksi

Tuomisen musiikki-innostus alkoi varsin perinteiseen tapaan, kun kymmenen ikävuoden tienoilla kuultu The Beatlesin kappale *All My Loving* teki lähtemättömän vaikutuksen.

”Se oli uskon tulemiseen verrattava kokemus – se oli täydellistä”, Tuo-

minen kuvailee merkkihetkeä. Hieman vanhempana bassonsoitto ja bänditoiminta 1970–80-luvun Tampereella oli kanava purkaa intohimoa musiikkiin, ja mielenkiinto englanninkielisiä poplyriikoita kohtaan puolestaan johdatti yliopistoon englantilaisen filologian opintojen pariin. Opintojen loppusuoralla Tuominen vaihtoi pääaineensa tiedotusoppiin, ja kesätyöpaikka löytyi Tuomisen toiveet jopa ylittäen musiikkiohjelmien toimituksesta Yleisradiolta Helsingistä vuonna 1982.

Harjoittelun ja sitä seuranneiden määräaikaissopimusten jälkeen tie vei takaisin Tampereelle kutsun käytyä paikallisradio Radio 957:ään vuonna 1985. Alkuvuosinaan Radio 957 oli suuri menestys, ja kanava tapasi soittaa muutakin kuin takuuvarmoja hittejä: vanhoja savikiekkokkoja, jazzia, oopperaa ja rokkibändien kellarinauhoja. Tuominen oli yksi radiokanavan perustajista, ja kyseessä oli hänen ensimmäinen vakituinen työpaikkansa musiikkitoimittajana. Työskentelyä

Radio 957:ssa edesauttoi kokemus Ylellä; mukaan oli tarttunut oppia ja hyödyllisiä kontakteja levy-yhtiöiden väkeen ja artisteihin. Koska kuitenkin kilpailu alalla oli kovaa ja rahat loppu, Radio 957 myytiin kaupalliselle ketjulle vuonna 1992 ja alkuperäiset toimittajat saivat lähteä.

Vuoden kestäneen työttömyysjakson aikana Tuominen ahkeroi maisteriopintonsa valmiiksi, ja pro gradun aiheena oli, vähemmän yllättäen, musiikin käyttö radiossa. Tämän jälkeen hän haki avautunutta Radio Suomen musiikkipäällikön työtä ja tuli valituksi. Kahdeksan vuotta kestäneeseen työhön kuului ohjelmisto-, budjetti- ja henkilöstövastuu, joista jälkimmäistä Tuominen kuvailee raskaimmaksi osaksi työtä. Tuominen kertoo isojen levy-yhtiöiden “tsekanneen tilanteen”, kun uusi musiikkipäällikkö astui taloon:

“Ei ne nyt oikeestaan yrittänyt lahjoa – vain yksi keskisuuri levy-yhtiö pikkuisen yritti, mutta mä annoin kaikkien ymmärtää heti, että mä oon lahjomaton ihminen.”

Vuonna 2003 Radio Suomen toimitusten ja siksi myös toimituspäällikön töiden loputtua Tuominen palasi radio-ohjelmien pariin. Popmusiikin ohella häntä olivat jo pitkään kiinnostaneet marginaalisemmat genret, kuten jazz ja maailmanmusiikki, ja näihin keskittyneitä radio-ohjelmia hän tekikin päätoimisesti aina neljä vuotta sitten koittaneeseen eläkeikään asti. Edelleen Tuominen kuitenkin tekee radio-ohjelmia freelancerina, ja näistä viimeisin on kesällä 2023 ilmestynyt *Harri Tuomisen afrokuubalaista jazzia*.

Oppeja ja käytännön vinkkejä

Tuomisen mukaan reilu pari-kymppisenä koettu bändi- ja studio-työskentely loi tietynlaista pohjaa musiikkitoimittajana toimimiselle; helsinkiläiset keikkapaikat, kuten Tavastia, Kulttuuritalo ja Finlandia-talo, tulivat tutuiksi, minkä lisäksi haastattelujen antaminen *Soundi*-lehteen antoi osviittaa siitä, mitä toimittajat kyselevät ja mitä kysymyksiin kenties kannattaa vastata. Tuomisen mukaan oli hyödyllistä nähdä musiikkimaailman kulisseihin ja oppia tuntemaan siihen kuuluvaa käytösetikettiä ja ammattislangia, mutta hän tähdentää, että niiden hallinta ei kuitenkaan vielä itsessään valmistanut musiikkitoimittajan työhön.

1980-luvun alussa aloittelevan kesätoimittajan työkavereina Ylellä oli kokeneita ja nimekkäitä toimijoita aina **Jake Nymanista** lähtien, eikä Tuominen ajatellut itse olevansa toimittajana kummoinen. Työskennellessä “isojen poikien” kanssa (“Sehän oli poikien juttu silloin”) Tuomiselle kuitenkin melko nopeasti valkeni, ettei hän ole sen huonompi kuin muut. Tätä hän pitää tärkeänä havaintona ja korostaa, että toimittajan työn psyykeen vaikuttavat seikat kannattaa pyrkiä tiedostamaan ja tarpeettomista paineista luopumaan. Asiaa hänen tapauksessaan edisti, että Ylellä vastaanotto oli lämmin ja neuvoja sai tarvittaessa. Toinen tärkeä oppi kesätyöstä oli, että uusia asioita tulee jatkuvasti ja niitä pitää jaksaa opiskella, erityisesti musiikin

historiaa – mitä se swing jazz olikaan? Tuominen peräänkuuluttaa tiedonhalua, uteliaisuutta ja oma-aloitteisuutta ja lisää:

“Kun tein pitkään vain jazz- ja maailmanmusiikkiohjelmia, näiden genrejen uutuuksia oli pakko seurata koko ajan. Mulle lähetettiin kotimaiset uutuuslevyt tietysti promoina töihin CD:inä, ja useat ulkomaiset hankki Ylen levystö. Uutuuksien kuuntelu oikeasti myös kiinnosti mua, ja edelleenkin kiinnostaa.”

Ensimmäisenä ja tärkeimpänä edellytyksenä musiikkitoimittajan työlle Tuominen nostaakin esiin intohimon musiikkiin ja halun olla musiikin kanssa tekemisissä. Intohimo johdattaa musiikin pariin eri tavoin: lukemaan kirjoja ja artikkeleita, kuuntelemaan levyjä ja käymään keikoilla, jolloin tieto ja ymmärrys kasvavat kuin itsestään. Tämä on Tuomisen mukaan ehdoton edellytys, ja hän pitää musiikki-

intohimoa tärkeämpänä tekijänä kuin vaikkapa puhtaasti journalistisia taitoja. Lisäksi hän vahvistaa ajatuksen, että pätevällä musiikkitoimittajalla ei tarvitse olla omakohtaista taustaa soittamisesta tai musiikin tekemisestä, vaan musiikin kuluttaminen, tutkiminen ja halu syventyä asioihin ovat avainasemassa. Myös toimittajan omalle henkilöbrändille kannattaa Tuomisen mukaan suoda ajatus jos toinenkin. Hän ajattelee henkilöbrändin olevan tärkeä ulottuvuus toimittajan työssä, sillä yleisö on usein taipuvainen hakeutumaan tutun tekijän juttujen pariin.

Vaikka oman maun ja vahvuuksien tunnistaminen on toimittajan työssä tärkeää, Tuominen kuitenkin varoittaa itsetietoista musiikkitietäjää sortumasta ylikriittiseen suhtautumiseen. Tällä hän tarkoittaa, että musiikkitoimittajan työssä on toki oleellista tietää, mistä itse tykkää, mutta työtä ei voi tehdä

Harri Tuominen vuonna 2020. Kuva: Jyrki Valkama / Yle

suosien vain omaa mielimusiikkia. Arvosteluita ja kritiikkejä tehdessä vastaan voi tulla omat henkilökohtaiset mieltymykset kaukaa kiertävää musiikkia, jolloin ammattitaito punnitaan.

“Jos sä inhoat sitä musaa, et sä voi dumata, että ihan paskaa.”

Tuominen jatkaa, että olennaista on osata arvioida, miten kyseinen musiikki suhtautuu esimerkiksi artistin aiempaan tuotantoon, ja kyetä analysoimaan sen muita ominaisuuksia. Sietokyvyn on siis syytä olla korkea, ja tarkkanäköisten juttujen syntymistä auttaa toimittajan laaja-alaisuus.

Haastattelua tekevää toimittajaa Tuominen neuvoo panostamaan vuorovaikutukseen. Hän selittää, että artistin kiertuemanagerin tehtävänä on hätistellä toimittajia ja pitää sovitut haastattelut tiiviinä. Jos kuitenkin haastattelun aikana artistin saa vakuuttumaan siitä, että keskustelua kannattaa jatkaa, usein lisääaikaakin liikenee. Tämä edellyttää sitä, että haastattelijan on annettava myös itsestään jotain ja osoitettava perehtyneensä aihepiiriin.

“Sitä paremmat haastattelut sä saat, mitä enemmän siitä tulee keskustelua. Se ei mene pelkästään niin, että sulla on kymmenen kysymystä, vaan pitää olla vuorovaikutusta.”

Lisäksi hän huomauttaa, että hieman kärsivällisyyttä ja pelisilmääkin on hyvä löytyä:

“Pitää sietää sitä, että taiteilijat saattaa olla tuittupäitä. Ne ei ollenkaan aina ole ihan perusjamppoja.”

Muuttuva ala ja työn haasteet

Pitkän uransa puolesta Tuominen on päässyt seuraamaan muuta maailmaa heijastelevia muutoksia niin musiikkibisneksen toimintalogiikassa kuin vallitsevassa mediailmastossa. Tuominen muistelee, kuinka 1980-luvun alussa suomirock oli vielä varsin pieni ja kapealle yleisölle suunnattu ilmiö. Levy- ja keikkamyynä oli maltillista aina vuosikymmenen puoliväliin asti, kunnes manserock ja Eppu Normaali *Kahdeksas ihme* -albumeineen nousivat uudelle tasolle. Nykypäivänä popmusiikki on Tuomisen mukaan ammattimaistunut huomattavasti ja siitä on tullut isoa bisnestä. Vaikka muun muassa fyysisten levyjen myynti on romahtanut, Tuominen arvelee, että ihmisten kiinnostus musiikkia kohtaan ei suinkaan ole vähentynyt – päinvastoin. Hän luonnehtii, että musiikkibisnes on jakautunut kuin jäävuori: pinnan päällä näkyvä osa on valtajulkisuutta ja isoa bisnestä, mutta sen alla näkymättömissä on paljon suurempi määrä intohimoisia tekijöitä. Mitä pinnan alta nousee, jää nähtäväksi.

Toisekseen puhtaasti vain musiikkiin keskittyneitä toimittajia ei enää juurikaan ole, vaan työnkuva on laajentunut kokonaisvaltaisemmin kulttuurin pariin. Tuominen tietää, että siinä missä aikanaan toimittaja on voinut kirjoittaa pelkästään musiikista, on tätä nykyä väistämättä tehtävä lisäksi vaikkapa tv-arvosteluja. Hänen mukaansa media on yleisestikin tasapäästynyt, mutta tarkoittaa, että voittoa tavoittelematon

Yle on eri asia kuin muut mediat.

“Kaupallisen median tehtävä viime kädessä on tuottaa rahaa omistajilleen, eli se on bisnestä. Silloin puhtaasti lasketaan, että jos jostain tietystä aiheesta musiikista tehty kirjoitus tai levyn soitto ei tavoita riittävästi asiakkaita, niin se jää pois. Musiikkia ei enää käsitellä niinkään kulttuurina tai ilmaisuna, vaan se on mitä tahansa materiaalia, jota muokataan siihen suuntaan, että se saavuttaa suuren vastaanottajakunnan. Tämä on kärjistys, mutta nykyisessä mediailmapiiirissä musiikkia ei enää nähdä ainutkertaisena taiteena tai kulttuurina.”

Työnkuvan haasteista puhuttaessa Tuominen noteeraa alaa vähemmän mairittelevat realiteetit: kilpailu on kovaa ja työpaikkoja vähän. Hänen mukaansa työnsaanti on jossain määrin ihan vain säkästä kiinni – onko oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Merkittävimpänä haasteena hän kuitenkin nostaa esiin kiireen, erityisesti radiotyössä. Hyvää kakkossijaa pitää epävarmuuden hallinta. Toimittajan työssä tulee vastaan odottamattomia tilanteita, joihin täytyy pystyä reagoimaan kylmäpäisesti ja nopeasti, oli kyse sitten haastattelun viime hetken peruuntumisesta tai yllättäviin muutoksiin mukautumisesta kesken suoran lähetyksen.

“Radiossa karkuun et pääse. Aina voi laittaa biisin, joka antaa aikaa miettiä, mutta suorassa lähetyksessä sitä ei voi pitkään tehdä, koska sitten kuuntelijat ihmettelee, miksi toi juontaja ei puhu ollenkaan”, Tuominen selittää ja naurahtaa mielikuvalla mykästä radiojuontajasta. Kiire leimaa yhtä lailla

verkkomediaa, jossa nopeus on valttia.

“Kun jotain tapahtuu, sen pitää olla nopeasti netissä luettavissa. Etenkin jos on kyse yllättävästä tapahtumasta, niin verkkolehdistä kilpaillaan, kuka julkaisee uutisen ensimmäisenä.”

Pokka pitää

Vielä lopuksi Tuominen muistuttaa intohimon ja uteliaisuuden tärkeydestä toimittajan työssä ja antaa viimeisen vinkkinsä musiikkitoimittajan työurasta haaveileville: pitää olla pokkaa! Tuore muisto oman ohjeen noudattamisesta on, kun Tuominen vieraili viime syksynä DJ:nä Tampere Jazz Happeningissa, jossa hänen oli määrä soittaa festivaaliyleisölle afrobeat-musiikkia ennen ja jälkeen lontoolaisyhtyeen keikan. Yön pikkutunneilla festivaaliyleisö Tampereen Tullikamarilla vaihtui paikalliseen nuorisoon pääsymaksun poistuttua. Etupäässä afrobeatia mukaansa varanneella Tuomisella ei ollut sen hetken hittimusiikkia soitettavana. Kaksi nuorta tyttöä tuli toivomaan teknoa, ja Tuominen mietti, ettei tiedä tämän päivän musiikista mitään.

”Mulla oli viisi sekuntia aikaa vastata jotain. Arvelin, että Konono N°1 saattaisi mennä teknoyleisöllekin läpi, vaikka ei se tosiasiasa mitään teknoa ollut. Sanoin sitten, että mulla on *kongolaista* teknoa. Jos soitan sitä? Tytöt vastasivat, että se sopii – ja läpi meni! Mä selvisin!” Tuominen selittää tapahtuneen ja nauraa muistolle. “Mulla on kokemusta, niin en häkelly helposti. Kovalla pokalla vaan.”

Other Power – We Jazzin tuore sisarus

haastattelussa MATTI NIVES

Miska Lamberg

Istuimme alas **Matti Niveksen** kanssa keskustelemaan viime vuonna perustetusta Other Power -levymerkistä ja We Jazzin monipuolisesta toiminnasta. Nives on paljon muutakin kuin We Jazzin omistaja, hän on myös toimittaja, DJ sekä vannoutunut JYP-kannattaja. Jääkiekko on kulkeutunut mukaan myös Niveksen musiikki-maailmaan, sillä kollegat tuntevat hänet jääkiekkoviisauksistaan. ”Pitkä päätyyn ja perään”, hän toteaa.

Matti Nives, kuka olet?

Matti Nives on syntynyt Helsingissä, mutta elänyt lapsuutensa sekä nuoruutensa Jyväskylässä, jossa innostus musiikkiin sekä jääkiekkoon syntyi. Hän opiskeli Jyväskylän yliopistossa

itsensä englannin ja psykologian opettajaksi, ja musiikkikoulutuksensa hän sai enimmäkseen Jyväskylän kaupunginkirjaston musiikkiosastolta.

Matti Nives. Kuva: Johanna Hjorth

Jyväskylässä Nives soitti erilaisissa ”ei minnekään menossa olevissa hevi- ja punkbändeissä”, joiden kautta kiinnostus alkoi kasvamaan levyjä sekä DJ-hommia kohtaan. Myös keikkajärjestäminen alkoi tulla tutuksi näihin aikoihin, kun Nives kavereineen alkoi omaehtoisesti järjestämään omia klubeja, joihin he kutsuivat myös muita bändejä soittamaan.

”Kaikki halus opetella ite, koska ei ollut rahaa mihinkään. Toisaalta oli myös vahva halu tehdä se koko prosessi ite, koska se oli se tausta, mistä mä olin ite innostunut musassa kunnolla alun perin.”

Helsinkiin Nives päätyi takaisin noin 15 vuotta sitten. Jyväskylässä ollessaan hän ajatteli, että Helsingissä on varmaan paljon hänen kaltaisiaan musiikkialan moniosaajia. Nopeasti hän kuitenkin tajusi, ettei heitä kuitenkaan ollut liikaa. Nives pohtii, että jos musiikkialalla Suomessa haluaa toimia aktiivisesti, on melkein asuttava Helsingissä. Hän ajattelee, että nyt hänelle voisi olla mahdollista asua jossain muualla kuin Helsingissä, kun hän on saanut luotua hyvän pohjan omalle toiminnalleen, mutta ei koe ainakaan paluumuuttoa Keski-Suomeen järkeväksi, sillä ”Jyp-pikin on pelannut niin huonosti”.

Musiikista muodostui ammatti Nivekselle aika nopeasti. Aluksi työt painoutuivat vahvasti tiedotus- sekä viestintäpuolelle. Oli muun muassa Flow Festivalin viestintää ja artistibuukkauksia sekä Ricky-Tick Recordsin viestintää ja tuotantoa.

”Aika monipuolisesti pyrin vaan tekemään mahdollisimman paljon kaikkee. Niin paljon kuin mahdollista.”

Monipuolinen We Jazz

Reilu kymmenen vuotta sitten Nives oli perustamassa We Jazz Oy:ta. ”Siitä tuli festari, festarista tuli labeli (levy-yhtiö), siitä tuli lehti ja siitä tuli toinen festari”, kuvailee Nives. We Jazzissa Nives toimii taiteellisena johtajana eli muun muassa lehden päätoimittajana sekä graafisena suunnittelijana. Yksi syy lehden julkaisemiselle ovat musiikkimediassa viime aikoina tapahtuneet muutokset.

”Vähän yritetään sitä, että tehtäis niin isosti näitä hommia, että musiikkialan lainalaisuudet ei välttämättä täysin määrittäis sitä, että miten menee.”

Niveksen työ We Jazzin parissa painottuu nykyisin suurilta osin tuotantoon sekä visuaaliseen ilmeeseen. We Jazzia on rakennettu aina sisältö etusijalla, ja yrittäjyyttä on tullut opeteltua matkan varrella tekemällä.

We Jazzin lisäksi Nives on tehnyt koko ajan töitä myös free lancerina esimerkiksi kirjoittamalla *Soundiin* kuukausittain sekä toimittamalla Radio Helsingille ohjelmia. Ulkopuolisen silmin We Jazzin pyörittäminen sekä muiden töiden yhdistely saattaa vaikuttaa työmäärältään valtavalta. Nives kuitenkin ajattelee, että se kuulostaa enemmältä, kuin mitä se arjessa todellisuudessa on.

”Kaikilla muillakin ihmisillä on paljon eri juttuja, vaikka ne on samassa työpaikassa. Mulla jokainen yksittäinen juttu on tunnettu tavallaan vähän eri kulmalla, niin siinä mielessä ihmiset varmaan ajattelee, että mulla on paljon enemmän töitä kuin jollain muulla.”

Yritysteknisesti tarkasteltuna We Jazz Oy pyörittää sekä We Jazz- että Other Power -levy-yhtiötä, Digelius-levykauppaa, tapahtumatuotantoa ja Matin freelancer-hommia. Yrityksen lisäksi on perustettu oma yhdistys, jonka kautta We Jazz -festivaalia on järjestetty vuodesta 2016 lähtien. Yhdistyksen perustamiseen päädyttiin käytännön syistä, sillä julkisen tuen rakenteet tuntuvat Niveksen mukaan tukevan paremmin yhdistyksiä kuin yrityksiä. Toinen festivaaleista, eli Odysseus, toimii vielä kuitenkin We Jazz Oy:n alla.

We Jazzilla on kaksi omistajaa, joista Nives on toinen. Kokopäiväisinä työntekijöinä on yksi liiketoimintajohtaja, joka hoitaa taloudenpitoa sekä toimii toimiston esihenkilönä, ja niin sanottu ”stock manager”, henkilö, joka hoitaa jakelua ja tietää paljonko levyjä missäkin on. Uutena toimena tänä vuonna on aloitettu tuottajan rooli; hän tuottaa sekä We Jazz- että Odysseus-festivaaleja, ja saman henkilön kanssa olisi tarkoitus aloittaa myös pienimuotoista agentuuritoimintaa. Edellä mainittujen lisäksi on vielä yksi täysipäiväinen työntekijä, joka vastaa Digelius-levykaupan toiminnasta. Kokopäiväisten työntekijöiden lisäksi We Jazzilla on silloin tällöin tarvetta osa-aikaisille auttamaan erilaisissa hommissa, kuten tuurauksissa levykaupassa tai viestinnässä.

”Projekteja on aika paljon, ja niiden hallinnointi on vähän haasteellista välillä. Pitää opetella enemmän sitä strukturointia, et miten se firma pyörii. Se on ehkä semmonen jatkuva haaste, koska oma intohimokin on niin paljon

siinä sisällössä, niin sit se vaatii sen ulkopuolelle menemistä aika paljon”.

Other Power, We Jazzin uusi sisarus

Kun Nives oli opetellut We Jazzin kanssa, miten levyjä julkaistaan isommalla tasolla kansainvälisesti, tuli hänelle mieleen perustaa toinen levymerkki. Other Power on Niveksen vuonna 2023 perustama levy-yhtiö, joka tulee keskittymään We Jazzin kehityslinjan ulkopuoliseen musiikkiin, rajoittumatta mihinkään tiettyyn tyyliuntaan.

”Lyhyesti sanottuna Other Power on levymerkki, jolla ei ole selkeää esteettistä linjausta, mutta pohjautuu varmaankin tollaseen valtavirran ulkopuolelta tulevaan kokeelliseen musiikkiin”, kuvailee Nives.

Hän oli huomionut kokeellisen musiikin puolella olevan aika pieniä tai sitten tosi isoja toimijoita, minkä myötä syntyi ajatus, että ”voisi harkita tällaisen alamerkin perustamista, koska musta on aina hauska brändätä juttuja ja miettiä niitä”.

Hämeenlinnalainen saksofonisti **Sami Pekkola** – ”hän on myös tosi kova HPK-fani” – kertoi Nivekselle tuntevansa hyvin underground-taiteilija **Pekka Airaksisen** läheisen yhteistyökumppanin **Maarit Vainion**, joka ylläpitää Tiibetin taiteen keskusta, jossa Airaksisen musiikkiarkistot sijaitsevat. Pekkola kyseli Nivekseltä, olisiko hänellä kiinnostusta auttaa Airaksisen arkistojulkaisujen ideoimisessa. Airaksisen perintö sekä Pekkolan kanssa puuhaaminen kiinnostivat Ni-

vestä, ja hän tuli ajatuksiin, että ”olisi siistiä, jos se olisi joku ihan uus juttu”.

Other Power -nimi on saanut inspiraatiota sekä Airaksisen buddhalaisuudesta¹ että Niveksen edesmenneeltä ystävältä **Perttu Häkkiseltä**. Häkkisellä oli **Tatu Metsätähden** kanssa levymerkki Harmonia, joka julkaisi *Other Power* -nimisen kokoelman, jossa oli mukana myös Pekka Airaksisen musiikkia.

”Se on semmonen yhdistävä tekijä siinä tarinassa.”

Samoihin aikoihin tapahtui monta asiaa, jotka saivat rattaat lopullisesti liikkeelle Other Powerin perustamista varten. Muusikko **Islaja (Merja Kokkonen)** kysyi Nivekseltä, voisiko Matti auttaa hänen uuden levynsä tuottamisessa, ja Vallilassa toimiva kulttuuritila PUBLICS puolestaan kysyi, haluaisiko hän auttaa nairobilaisen, Berliinissä asustavan **KMRU:n (Joseph Kamaru)** vinyylin julkaisemisessa.

”Sitten oli jo monta asiaa, ja mä aattelin, et okei, näistä varmaan saa jo jonkun alun tälle, ja sit siitä se idea lähti.”

Kansainvälisyyteen tähtääminen on tärkeää

Other Power aloitti toimintansa kunnianhimoisesti julkaisemalla kahden kansainvälisesti arvostetun kokeellisen musiikin tekijän, Islajan sekä KMRU:n, albumit. Tavoitteena onkin löytää kuulijakuntaa ympäri maailmaa.

”Monta ihmistä täällä on meidän lisäksi, ketkä on kiinnostunut tällasesta musiikista? Meidän lisäksi ehkä joku

Islaja. Kuva: Merja Kokkonen

viis. Mut sit jos laajentaa sen koko maailmaan, niin ehkä niitä onkin 5000 vaikka”, Nives pohdiskelee.

Hän mainitsee, että jo We Jazzin alkua ajoista lähtien on pyritty tähtäämään ulkomaiseen mediaan, sillä Suomessa musiikkimediaa ei hirveästi ole.

”Suomessa jos *Hesari* arvioi levyn, niin se on mennyt hyvin. Sitten Radio Helsinki ja Yle soittaa jonkun verran, ja siinä se about on. Se ei oo ehkä niin olennainen sen julkaisun kannalta, vaan on paljon tärkeempää, että on vaikka *Wiressä* juttu. Molempien Other Power -julkaisujen kanssa meni ihan hyvin, kun siellä oli molemmista jotain pöhinää.”

We Jazzilla ja Other Powerilla on sama jakelija, joka vaihtui viime kesänä. Jakelun ja PR:n tärkeyttä Nives korostaa valtavasti.

”Jos joku levykauppa, vaikka New Yorkissa, haluaa ostaa uuden Other Power -julkaisun, niin sit se pitää olla saatavilla sillä markkinalla. Se jakelu on äärimmäisen tärkeä. Monet levy-yhtiöt eivät onnistu ulkomailla, jos heillä ei ole kansainvälistä jakelua”, pohtii Nives.

Ihmisläheisyys musiikkialalla

Odyseus-festivaali on tuonut Suomeen maailmanlaajuisesti tunnettuja kokeellisen musiikin tekijöitä, joita täälläpäin harvemmin nähdään. Onko festivaali ollut vaikuttava tekijä Other Power -levy-yhtiön perustamisessa?

”Varmasti on jossain määrin vaikuttanut. Levyjen julkaiseminen mun mielestä liittyy siihen, että tietää niitä tekijöitä ja tuntee ne. Ne voi vähän ennakoivasti lähettää ideoita, että kun me ei julkaista usein kuitenkaan sillein, et joku laittaa jonkun masterin, et tässä tää nyt on.”

Nives kokee, että vuosien varrella artistien kanssa käydyt keskustelut mahdollisesta uudesta levymerkistä ovat todennäköisesti ohjanneet Other Powerin lopulliseen syntyyn. Levyjen julkaisutoiminta on vahvasti luottamukseen perustuvaa toimintaa, joten Nives näkee tärkeäksi, että ihmisten välillä synkkaa, sillä heidän kanssaan tulee olla paljon tekemisissä.

”Musantekijät antaa monen vuoden työn jossain tapauksessa jonkun muun käsiin, niin se vaatii tosi paljon luottoa niiltä siihen, mitä me tehdään.”

Nives kokee musiikkialan olevan vahvasti ihmisläheistä ja sattumanvaraisten kohtaamisten usein poikivan jotain uutta. Nives oli perheineen toissa vuonna menossa käymään Berliinissä, ja he etsivät asuntoa itselleen Facebookin kautta. Islaja uskaltautui yhteisten tuttavien myötä ottamaan Mattiin yhteyttä ja tarjoamaan asuntoaan

heille. Nives ja Islaja tapasivat toisensa tämän kautta, ja hetken keskusteltuaan Nives kiinnitti samalta istumalta Islajan seuraaville Odyseus-festivaaleille. Pari vuotta eteenpäin ja Islaja kysyi Nivekseltä, voisiko tämä auttaa hänen uuden levynsä tuottamisessa. Tuo levy päätyi lopulta Other Power -julkaisuksi.

”Oisko se tapahtunu se levy, jos mä en ois vuokrannu sitä kämppää? Ei välttämättä, emmä tiiä.”

Other Power vuonna 2024

”2–3 levyä on ehkä realistinen tavoite tälle vuodelle. We Jazzin puolella on tulossa varmaan joku yli 20 levyä tänä vuonna, et se on sit sillein aikataulukysymys aina välillä, ja sit myös rahakysymys.”

Kassavirran levy-yhtiötoiminnassa Nives kokee todella vaikeaksi, sillä esimerkiksi levyjen painaminen tulee aina maksaa etukäteen. Omien levy-yhtiöiden pyörittämisen myötä hän ymmärtää hyvin, miksi monet yhtiöt haluavat pysyä melko pieninä.

Julkaisuideoita Other Powerille Niveksellä riittää. Airaksisen albumi olisi saatava alkajaisiksi julkaistua. Viime vuoden Odyseus-festivaaleilla esiintyneen **Ahmed Ag Kaedy & Will Guthrie** -duon konserttitaltiointin sekä **Juho Luukkaisen Laser Pancakes** -projektin levyn julkaisut nousevat esiin. Konseptuaalisia- sekä kenttä-äänitysalbumeita Matti haluaisi myös julkaista.

”**Tomi Leppäsen** kanssa on ollut pohdinnassa läpinäkyvän tyhjän seiskatuumaisen vinyylin julkaiseminen **John Cagen** 4’33”-hengessä.”

Miska Lamberg on toisen vuoden musiikkitieteen pääaineopiskelija, jonka musiikillinen kiinnostus suuntautuu suurimmilta osin ambientin, dronen ja räpin maailmoihin.

Viitteet

1 Puhtaan maan buddhalaiset uskovat tien valaistukseen kulkevan sisäisen voiman (self power) lisäksi myös ulkoisen voiman (other power) avulla. (Bloom, Alfred 1964. Shinran’s Philosophy of Salvation by Absolute Other Power. *Contemporary Religions in Japan*, 5(2), 119–142. <http://www.jstor.org/stable/30232922>.)

Musiikintutkijan työn monipuolisuus

haastattelussa

INKA RANTAKALLIO

Aapeli Laitinen

Musiikintutkijan työkenttä on laaja ja monipuolinen. Pyrin tässä artikkelissa syventymään pariin eri työtehtävään sekä siihen, millaista näiden työtehtävien tekeminen on tutkijan työn ohella. Keskityn hieman itse tutkijan työhön, mutta etenkin sen tasapainottamiseen muun työelämän kanssa. Haluan nostaa esille näiden toisilleen antamia etuja sekä korostaa musiikkitieteiden hyötyä työelämässä.

Aineistona artikkelille toimii 30.11.2023 tekemäni **Inka Rantakallion** haastattelu. Hän on tällä hetkellä tutkijatohtorina Helsingin yliopistossa, minkä lisäksi hän on muun muassa toiminut radiojuontajana Bassoradion *Rap Scholar* -ohjelmassa, SOFA-yhtyeen keikka-DJ:nä, itsenäisenä DJ:nä artistinimellään **DJ Shy Grl** sekä ollut mukana tekemässä kirjoja, kuten *Kuka kuuluu? Kirjoituksia hiphopista ja feminismitä* (Rantakallio & Strand 2021). Kiinnitän tässä artikkelissa huomiota hänen työtehtäviinsä radiojuontajana, DJ:nä ja tutkijana. Pyrin haastattelun pohjalta

saaman selville, millaista on näiden töiden yhtäaikainen tekeminen ja miten hyvin tasapainottelu eri työtehtävien välillä onnistuu. Keskityn tähän siksi, että usea musiikkitieteistä valmistunut saattaa jossain vaiheessa työuraansa tehdä kahta tai useampaa työtehtävää yhtäaikaisesti, kuten töitä freelancetoimittajana ja muita töitä sen ohessa. Haluan tämän avulla

Inka Rantakallio. Kuva: Veikko Somerpuro

myös osoittaa, että yhden työtehtävän tekeminen ei poissulje työskentelyä toisessa mielenkiintoisessa työssä.

Musiikkitieteen hyöty työelämässä

Usealla musiikkitieteiden opintoja aloittavalla tai jonkin aikaa niitä tehneellä opiskelijalla voi nousta mieleen, mihin opinnoista on hyötyä tulevaisuuden työelämässä. Vaikka Rantakallio alkoikin vasta tekemään väitöskirjaansa musiikkitieteissä, niin hän kokee sen ohessa tehtyjen opintojen ja alan kirjallisuuden tukeneen häntä työelämässään. Hän kertoo niiden auttaneen ymmärtämään, että ensinnäkin kaikkea musiikkia voi tutkia ja että musiikki on koko ajan läsnä yhteiskunnassa. Radiojuontajana Rantakallio kertoo tämän auttaneen häntä tuomaan *Rap Scholar* -ohjelmaan tutkimuksellista otetta siihen, millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia rap-musiikilla on, mihin kaikkeen se liittyy ja mitä tarinoita se kertoo. Hän kertoo tutkimustaustan ja jo siihen mennessä pitämiensä luentojen olleen hyödyllisiä, koska on pystynyt hyödyntämään luennoilla tuotettua materiaalia myös suoraan radiossa. Rantakallio kertoo opintojen auttaneen häntä myös kuuntelemaan analyttisemmin musiikkia, mikä on vaikuttanut siihen, miten hän DJ:nä valikoi kappaleita. Hän kertoo omaksuneen musiikkitieteistä kaksi

pääasiaa, jotka ovat käsitys musiikin läsnäolosta koko yhteiskunnassa sekä yleinen analyttinen suhtautuminen musiikkiin. Näistä asioista voisi olla varmasti hyötyä lukuisissa muissa musiikintutkijan työtehtävissä.

Radiojuontajan työ

Luontevia työtehtäviä musiikkitieteiden opintojen jälkeen tai sen aikana on musiikkitoimittajan tai radiojuontajan työ. Ainakin itselleni ja oletettavasti monelle muulle parin tunnin puhuminen liveradiossa kuulostaa erittäin ahdistavalta sekä jännittävältä, minkä takia jaksoja on varmasti tärkeä suunnitella. *Rap Scholar* -ohjelman jaksosten suunnittelusta Rantakallio mainitsee, miten jokaista jaksoa varten tehtiin käsikirjoitus, joka oli aluksi joustavampi, mutta myöhemmin siitä tuli hyvin tarkasti sanasta sanaan suunniteltu. Tällaisen käsikirjoituksen hän kertoo auttaneen tietämään, kuinka monta kappaletta ehtii soittamaan ja mitä asioita ehtii sanomaan yhden radiojakson aikana. Tiukan käsikirjoituksen avulla pystyy Rantakallion mukaan näkemään, millainen ohjelmasta tulee muodostumaan. Toki hän kertoo myös, että käsikirjoitukset ovat vapaampia sekä jaksossa on joustavampia teemoja, kun ohjelmassa on mukana joku vieras. Tämä on hänen mukaansa sen takia, ettei voi etukäteen tietää, mihin suuntaan ja aiheeseen keskustelut vieraan kanssa lähtevät.

Kuva: Vera Horn

Radiossa puhumisen aiheuttamaa jännitystä voi myös varmasti lieventää harjoittelemalla. Rantakallio kertoo äänenkäytön olevan tärkeässä roolissa radiojuontajan työtehtävissä, minkä takia hän tarkoituksella kuunteli nauhalta jälkikäteen omaa puhettaan. Tällöin hän pystyi kiinnittämään huomiota siihen, puhuiko hän liian nopeasti tai muuten vaikeaselkoisesti. Samalla hän kertoo oppineensa kuuntelemaan omaa

ääntään, mikä on tärkeää, koska radio-ohjelmaa tehdessä kuulee samalla myös oman äänensä kuulokkeista. Moni ei todennäköisesti muutenkaan tykkää kuunnella omaa ääntään nauhalta tai kokee sen kiusalliseksi, minkä takia kyseinen taito on epäilemättä hyödyllinen. Rantakallio kertoo radiojuontajan työn olleen myös erinomainen esiintymiskoulutus. Tästä voi ehdottomasti olla hyötyä muissakin

esiintymistä vaativissa tilanteissa, kuten luentojen tai esitysten pitämisessä. Vaikka Rantakallio onkin jo kokenut radiojuontaja, niin hänkin kertoo ensin olleensa erittäin jännittynyt, mutta tottuneensa siihenkin jonkin ajan kuluttua. Yleisenä neuvona Rantakallio kertoo, että tekemällä oppii. Sen voi mielestäni yhdistää mihin tahansa muuhunkin työtehtävään. On tärkeää kokeilla eri asioita, kuten radiossa puhumista tai artikkelin kirjoittamista ja julkaisemista, vaikka se alkuun jännittäisikin suunnattomasti.

DJ:nä toimiminen

Monella musiikkitieteilijällä saattaa olla opiskelujen tai töiden ohessa harrastuksena jonkin instrumentin soittaminen, tai he muuten tekevät omaa musiikkia. Jotkut saattavat tehdä muusikon hommia ihan täysaikaisesti, minkä ohessa he mahdollisesti tekevät enemmän tai vähemmän muita työtehtäviä. Kuten aikaisemmin mainitsin, Inka Rantakallio on muun muassa toiminut SOFA-yhtyeen keikka-DJ:nä kuusi vuotta ennen yhtyeen lopettamista ja tekee nykyään omia DJ-keikkoja artistinimellään DJ Shy Grl. Hän kertoo tekevänsä DJ-hommia pääosin tutkijan työn ohella ja kokee sen tuovan mielenkiintoista vaihtelua elämään, koska ei itse kuitenkaan DJ-työskentelyä tutki. Hän kertoo sen olleen harrastus, josta on tietyllä tavalla tullut myös saman tien työ. Luova työ voi olla hyvinkin

suositeltavaa, koska se voi toimia keinona saada ajatukset pois muista työtehtävistä ainakin joksikin aikaa. Rantakallio kertoo, miten ei aina välttämättä edes jaksakaan hirveästi lukea vapaa-ajalla, jos on luke-nut töissä jo valmiiksi paljon. Luovasta työstä voi olla muutakin apua, kuten aikaisemmin mainittu musiikkianalyysi, jota Rantakallio kertoo DJ-työn tukevan. Luovan työn tekeminen voi mahdollisesti avata muihin työtehtäviin eri näkökulmia, kun ei esimerkiksi analysoi musiikkia pelkästään musiikintutkijana, vaan myös itse muusikkona. Tällöin saattaa kiinnostaa musiikissa huomiota asioihin, joita muut eivät välttämättä huomioi.

Tutkijan työn tasapainottaminen muiden töiden kanssa

Musiikkitieteistä valmistuneet saattavat jossain kohtaa työuraansa tehdä kahta tai useampaa työtehtävää samanaikaisesti, ja niiden tasapainottaminen on tärkeää. Vaikka tässä luvussa keskitynkin tutkijan työn, radiojuontajan työn ja DJ-hommien tasapainottamiseen, niin koen, että samanlainen tasapainottaminen on mahdollista ja tarpeen muissakin työtehtävissä. Rantakallio kokee, ettei hänelle ole ollut ainakaan sisällöllisesti vaikeaa tasapainottaa tutkijan työtä ja muita työtehtäviä. Tämä on sen takia, koska hän on pystynyt hyödyntämään tutkimiansa ja opettamiensa asioita, esimerkiksi radiossa. Hän kertoo tämän menneen joskus jopa niin päin, että on

ensin keskustellut radiossa jostain aiheesta ja sen jälkeen ajatellut sen sopivan hyvin luennon aiheeksi. Samanlainen tasapainottelu sisällön kanssa voisi olla hyödyllistä muissakin työtehtävissä, muun muassa toimittajana. Silloin voisi saada inspiraation tekstin aiheelle jossain toisessa työtehtävässä kohtaamastaan ilmiöstä. Rantakallio itseasiassa kertoo saaneensa idean tutkimusprojektiin, joka käsittelee räppääviä naisia Suomessa, siitä, että hän oli toiminut DJ:nä räppäävien naisten kanssa. Hän kertoo sen, mitä näki DJ:nä, kuuli takahuoneissa ja näki mediassa vaikuttavan suoraan siihen, mitä hän lähti tutkimaan. On varmasti tiettyjä hyötyjä useamman työtehtävän tekemisessä samanaikaisesti etenkin, kun pystyy sisällöllisesti tasapainottelemaan ja jopa yhdistelemään niitä.

Monipuolisia työtehtäviä tehdessä on oletettavasti eri asioita, jotka voivat auttaa niiden kanssa. Rantakallio kertoo eri paneelikeskusteluihin ja tilaisuuksiin osallistumisen auttaneen häntä monipuolisissa työtehtävissä, koska niissä on päässyt vaihtamaan ajatuksia muiden toimijoiden kuin tutkijoiden kanssa. Tämän hän kertoo olevan hyödyllistä, koska se saattaa aiheuttaa pohdintaa omistakin aiheista. Monipuolisissa työtehtävissä voisi olla hyödyllistä kuunnella muidenkin kuin samassa kentässä olevien ihmisten mielipiteitä, jolloin voi saada omaan ajatteluunkin eri näkökulmia. Usean eri työtehtävän tekeminen samanaikaisesti voi kuitenkin olla erittäin raskasta, minkä takia on hyvä

tietää, missä menee oman jaksamisen raja usean eri työn kanssa. Rantakallio toteaa itsekin tehneensä liikaa, kun toimi samanaikaisesti täyspäiväisenä tutkijana, teki kerran viikossa radioon puheohjelmaa ja teki vielä mahdollisesti DJ-keikkoja. Hän ei suosittele kellekään, että tekisi noin paljon yhtäaikaisesti ja kokee paremmaksi pelkästään tutkijan työn ja DJ-toiminnan yhtäaikaisen tekemisen. Monen eri työtehtävän tekeminen vaatii myös itsekuria, jottei tee liian montaa työtehtävää samanaikaisesti, joilla vahingossa rasittaisi itseään liikaa.

Lähteet

Rantakallio, Inka. Haastattelu 30.11.2023.

Haastattelija Aapeli Laitinen. Äänitetallenne kirjoittajan hallussa.

MuToVe-talvikoulu tuo yhteen musiikintutkimuksen jatko-opiskelijoita ja luo verkostoja

Helen Metsä

Musiikintutkimuksen valtakunnallinen tohtorikoulutusverkosto (MuToVe) on pitkäaikainen, kahdeksan Suomen yliopiston muodostama yhteistyöväylä. Verkosto edistää yhteisvoimin musiikin ja sitä ympäröivän kulttuurisen todellisuuden monitieteistä tutkimusta.

Musiikintutkimuksen jatko-opiskelijoita yhteen kokoava talvikoulu on MuToVe-verkoston keskeinen toimintamalli. Tänä vuonna talvikoulu järjestettiin hybridimallisena Kallio-Kuninkalassa ja verkossa 14.–15.2.2024. Helmikuisessa talvikoulussa käsiteltiin tuttuun tapaan jatko-opiskelijoiden uusimpia tutkimuksia ja opittiin lisäksi uutta tekoälyn ja tutkimuksen rajapinnoista.

Musiikintutkimuksen alan tohtorintutkintoa valmisteleville jatko-opiskelijoille MuToVe-talvikoulu on ainutlaatuinen ja kohdennettu foorumi, joka tarjoaa ohjausta, vertaistukea ja verkostoitumismahdollisuuksia. Verkosto tuo yhteen musiikintutkimuksen jatko-opiskelijoita ympäri Suomen. Osallistujat ovat sekä tieteellistä

tohtorintutkintoa valmistelevia että taiteellisen tai soveltavan puolen tohtoriopiskelijoita (Taideyliopisto), joten musiikintutkimuksen laaja kirjo on hyvin esillä. Tohtorikoulutuksen aikana luodut verkostot kantavat usein pitkälle ja luovat kiinteää kollegiaalisuutta musiikintutkimuksen verrattain pienelle alalle. Lisäksi jatko-opiskelijoiden toisilleen tarjoama vertaistuki keventää parhaassa tapauksessa tohtorintutkintoa valmistelevan jatko-opiskelijan itsenäistä työtaakkaa.

Kaksipäiväinen talvikoulu alkoi Taideyliopiston musiikkikasvatuksen professorin **Heidi Partin** ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteerin **Henriikka Mustajoen** vierailuluennolla tekoälyn vastuullisesta käytöstä tutkimuksessa. Voisin väittää, että tuskin kukaan perus- tai jatkotutkinto-opiskelija välttyy opiskelussaan tai muussa arjessaan nykyään tekoälyn käytöltä, vaikka ei sen hyödyntämiseen aktiivisesti pyrkisikään. Luennoitsijat esittivät velvollisuus-, seuraus-, ja hyve-etiikkaan pohjautuvia, paljon kysymyksiä herättäviä malleja siitä, miten tekoälyn käyttöä ja asemaa

Aamiainen ja lounas tarjottiin talvikoulussa veneen muotoisesta buffet-pöydästä. Kuva: Helen Metsä

tutkimuksessa voidaan pohtia.¹ Luento oli hyvä muistutus siitä valppaudesta, joka helppoja ratkaisuja moniin asioihin tarjoavan tekoälyn käytössä tulee muistaa. Esimerkiksi muiden julkaisemattomia tekstejä ei tule ladata ChatGPT:n tiivistettäväksi, vaikka se voisi helpoudessaan houkuttelevaa ollakin.

Inspiroivan vierailuluennon jälkeen talvikoulussa siirryttiin käsittelemään jatko-opiskelijoiden tekstejä ja tutkimuksia seminaarimalliin. Sessioissa jatko-opiskelijat esittelivät tutkimustaan lyhyesti sekä saivat opponentilta sekä muilta osallistujilta kommentteja tekstiinsä. Kommentointia oli myös mahdollista syventää edelleen erikseen varattavissa ohjaustapaamisissa talvikouluun rekisteröityneitten eri yliopistojen tutkijoiden ja professoreiden kanssa.

Moninaisten tutkimusaiheiden lisäksi erityisen mielenkiintoista oli myös saada tutustua eri vaiheissa oleviin tutkimuksiin. Tämä toi myös

omaan väitöskirjatutkimukseen perspektiiviä ja loi ainakin itselleni luottamuksen tunnetta tutkimuksen välillä kiemuraiseen prosessiin.

Esimerkiksi **Sofia Joons-Gylling** Åbo Akademiä esitteli seminaarissa tulevaa lektiotaan.² Tästä seurasi myös mielenkiintoinen keskustelu siitä, mikä lektio oikeastaan on ja mitä se nykypäivänä voisi olla esimerkiksi yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Kaiken kaikkiaan oman tutkimuksen tiivis ja yleistajuinen esittely, niin sanottu ”pitchaus”, sekä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden piirteiden tunnistaminen ja tuominen esiin ovat asioita, joita täytyy harjoitella paljon. Ehkäpä esitysten vaikuttavuuden hiomiseen voidaan tulevissa talvikoulussa panostaa vieläkin enemmän, esimerkiksi esityksiin keskittyvän kommentaattorin ja kohdennetun palautteen avulla. Pienehköille aloille, kuten musiikin- ja taiteidentutkimukselle, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden esiin tuominen on tutkimuksen arvon tunnistamisen ja alan säilymisen kannalta merkityksellistä, ja tässä jokaisen tutkijan panos on tärkeää.

MuToVe-verkoston keskeinen voimavara on yhteisöllisyys, joka syntyy musiikin-tutkijoiden voimakkaasta, kollegiaalisesta yhteisöstä. Tohtorikoulutusverkoston toiminnan jatkuminen samankaltaisena tulevaisuudessa ei kuitenkaan ole itsestään selvää, sillä talvikoulun osallistujamäärät ovat muutamien viimeisten vuosien aikana olleet vähenemässä. On selvää, että poikkeuksellinen pandemia-aika verotti myös talvikoululta osallistujia, eikä palautuminen ole ehkä täysin tapahtunut. Muiksi talvikoulun haasteiksi tunnistettiin Kallio-Kuninkalassa verkoston vähentynyt vetovoima, johon osasyynä saattaa yksinkertaisesti olla se, ettei verkoston toimintaa tunneta. Tiedotusta

talvikoulusta ja verkoston toiminnasta pyritään lisäämään yliopistoissa, minkä lisäksi pohditaan uusia vaikuttamisen kanavia esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Millaista toimintaa ja tukea MuToVe-verkosto voisi tarjota tai miten kehittäisit talvikoulun toimintaa? Olisiko myös perustutkinto-opiskelijoiden mielekästä osallistua verkoston toimintaan, miten?

MuToVe-verkosto kuulee mielellään *Synkoopin* lukijoiden ajatuksia ja kehittämisideoita talvikouluun tai tohtori-verkoston muuhun toimintaan liittyen. Ajatuksia MuToVe-verkostosta voi lähettää allekirjoittaneelle tai suoraan verkoston koordinaattorille marianne.mieskolainen@uniarts.fi. Verkoston sähköpostilistalle saavat myös liittyä kaikki halukkaat. Lisätietoja löytyy MuToVen verkkosivuilta: <https://www.muto.fi/yhteystiedot>

Helen Metsä (helen.metsa@helsinki.fi) on filosofian maisteri ja väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa.

Viitteet

1 Luennoitsijat käsittelevät nimenomaan tekoälyn etiikkaa tutkimuksen kontekstissa, erotuksena eettisen tekoälyn pohdinnalle sinänsä.

2 Väittelijä pitää väitöstilaisuuden alussa lektion (*lectio praecursoria*), jossa hän esittelee työtään ja tutkimusmenetelmäänsä enintään 20 minuutin ajan. Lähde: <https://www.helsinki.fi/fi/tutkimus/tohtorikoulutus/tervetuloa-vaitostilaisuuteen>

Coucou! Ça va ?

*(Kuku ! Sava ? = Moi!
Miten menee?)*

Elle Palmu

Terveisiä täältä frankkien maasta! Kevätlukukausi Paris 1 Panthéon-Sorbonne -yliopiston kampuksella on kulunut puoleenväliin, ja taidehistorian opiskelu alkaa jo sujua. Pariisi on ehkä jopa vielä mahtavampi paikka, kuin osasin odottaa, ja ruoho on ehdottomasti monta sävyä vihreämpää täällä aidan toisella puolen, vaikka kevät ei ole vielä edes päässyt loistonsa. Tulee kyllä olemaan vaikeaa palata Helsinkiin täältä koukeroparvekkeiden, mansardikattojen, täydellisten patonkien, haisevien juustojen ja nousevalla intonaatiolla puhuvien ihmisten keskeltä.

Sain odottaa tätä vaihtomatkaa loppujen lopuksi aika kauan, koska vaihtohakemus piti täyttää jo alkuvuodesta 2023, mutta nyt odotus on palkittu! On ollut aivan ihanaa päästä hetkeksi pois Helsingin räntäisistä maisemista kehittämään kielitaitoani ja avautumaan ranskalaiselle kulttuurille. Olen opiskellut ranskaa kylläkin melkein koko elämäni ajan, mutta mikään ei tietysti voita sitä, että saan olla täällä täysipäiväisessä kielikylvyssä monta kuukautta. Suurinta huvia päivittäisessä

elämässä tuottavat englanninkielisten lainasanojen tai nimien kuuleminen ranskalaisittain äännettynä: esimerkiksi ”hug” lausutaan ”ög” ja ”hub” on ”öb”.

Pari ensimmäistä viikkoa meni hämmästellessä sitä, kuinka nopeasti ja tauotta luennoitsijat puhuvat; kunnes nyt puheen rytmi tuntuu yhtäkkiä ihan sopivalta. Sen sijaan muiden opiskelijoiden puheesta on edelleen todella vaikeaa saada selvää, kun he pitävät omia esitelmäänsä tunneilla, koska he eivät ole niin tottuneita julkisia puhujia. Täytyy sanoa, että luentomuistiinpanoni ovat hieman kryptinen sekoitus ranskaa ja suomea, lyhenteitä ja roomalaisia numeroita, mutta saan niistä kuitenkin tarpeeksi selvää. Olen myös tyytyväinen, että olen ainakin oppinut kirjoittamaan ranskaa paljon nopeammin tietokoneella kuin ennen.

Osallistun täällä kolmannen vuoden taidehistorian opiskelijoiden

luentokursseille (*cours magistral* = CM), joihin jokaiseen kuuluu myös erillisiä tunteja (*travaux dirigés* = TD), joiden yhteydessä tehdään esimerkiksi esitelmä tai parityö. Suoritan yhteensä viisi kuuden opintopisteen kurssia, jotka on jaettu kahteen osaan, eli toisin sanoen minulla on yhteensä kymmenen 1,5 tunnin luentoja viikossa. Kurssien aiheista muodostuu ihan kiinnostava sillisalaatti: 1600–1900-lukujen arkkitehtuuria, 1900-luvun huonekalu- ja koristetaiteen historiaa, 1500–1600-lukujen italialaisten taidemaalareiden teosten analyysia ja hieman antiikin Rooman ajan idän provinssien historiaa. En aivan käsittänyt etukäteen, kuinka monet valitsemistäni kursseista keskittyvät juuri arkkitehtuurin historiaan, mutta on ollut joka tapauksessa mukava oppia analysoimaan ympärilläni olevia rakennuksia ja niiden koristeluja.

TD-tunteihin kuuluvien palautettavien tehtävien lisäksi CM-tuntien sisältöjen osaa-mista testataan tentissä lukukauden

lopussa. Kevätlukukau-teen kuuluu yhteensä 12 opiskeluviikkoa, joita rytmittää yksi loma-viikko helmikuussa ja toinen huhtikuussa. Luen-tojen jälkeen on yksi tenttiviikko toukokuussa ja kaksi uusintakoeviikkoa kesäkuussa. Opiskelurytmi on tuntunut hieman tiukemmalla kuin Helsingin yliopiston musiikkitieteen opinnoissa, mutta ei kuitenkaan mahdottomalta. Ja tietysti se lohduttaa minua paljon, että opettajat arvioivat meitä Erasmus-opiskelijoita paljon löysemmin kuin paikallisia opiskelijoita. Varsinkin kun olen suorittamassa täällä vain valinnaisia kursseja, minulta ei voida tietenkään odottaa, että minulla olisi sama tietopohja kuin kolman-nen vuoden taide-historian opiskelijoilla.

Opiskelukulttuurissa suurimpia eroja Suo-meen verrattuna ovat esimerkiksi mielestäni se, että opettajat ja opiskelijat aina tei-tittelevät toisiaan, että opiskelijat kommentoivat enemmän tuntien aikana ja että opettajat saattavat kommentoida opiskelijoiden esitelmiä todella tiukasti, mutta silti se ei kuulosta yhtään niin pahalta ranskaksi, kuin jos jo-tain sellaista sanoisi suomeksi. Lisäksi minua vähän huvittaa, kun kaikki opiskelijat tuntuvat syövän täytettyjä tuoreita patonkeja koulun käytävillä.

Kaiken kaikkiaan on ihanaa asua samassa kaupungissa kuin kaikki kuuluisat monumentit, kuten Eiffel-torni, ja tietysti vaikka ketkä julkisuuden henkilöt. **Catherine Deneuve** asuu kuulemma ihan lähelläni, ja niin myös lempparini, legendaarinen Chanelin huippumalli **Inès de la Fressange**,

johon törmäsin sattumalta **Ralph Laurenin** myymälän edustalla. Hänen lisäksi tapasin toisena iltana sattumalta **Barbara Pravin**, eli vuoden 2021 Euroviisuissa *Voilà*-kappaleella toiseksi sijoittuneen Ranskan edustajan. Kummatkin julkkikset olivat kyllä todella ystävällisiä ja juttelivat mielellään pari sanaa kanssani. Ja onneksi tosiaan en mykistynyt täysin heidän kauneudestaan, vaan sain puhuttua heille jokseenkin selvää ranskan kieltä! Parasta oli se, että sain nähdä heidän leveät hymynsä omin silmin, ja hymyillä puolestani heille ja toivottaa mukavaa päivänjatkoa.

Tuntuu, että yleinen ystävällisyys ja ulospäinsuuntautuneisuus on oikeastaan sisäänkirjoitettu ranskan kieleen. Olen huomannut, että minun on itsekkin paljon helpompi olla ulospäinsuuntautunut puhuessani ranskaa kuin suomea. Kukaan ei myöskään hätkähdä sitä, jos sanoo kadulla jotain jollekin vieraille ihmiselle, koska keskusteluyhteys vaikuttaa olevan automaattisesti auki kaikkien kanssa. Ympärillä olevat ihmiset kuuluu ottaa huomioon, oli se sitten pitämällä ovea auki, tai sanomalla reippaasti ”Bonjour!” – tai kello viiden jälkeen ”Bonsoir!”. Vieraampia ihmisiä pitää yleensä puhutella ”Monsieur”, ”Madame” tai ”Mademoiselle” -titteleillä, ja sitten taas tutumpia ihmisiä ei lähes koskaan tervehditä halauksella (”ög”) vaan bisous-poskipusuilla (”bizu”). Olen todennut, että bisous on oikeastaan paljon kätevämpi tapa tervehtiä kun halaaminen, koska halatessa ei tiedä koskaan mihin kädet laittaisi, mutta poskipusuihin tarvitaan luonnollisesti

vain poskia. Täälläpäin tehdään kaksi poskipusua aloittamalla oikealta puolelta, kun taas Ranskan muissa osissa täytyy muistaa kysyä ensin, kuinka monta on tapana tehdä ja miltä puolelta.

Sen lisäksi, että täällä kuka tahansa julkkis voi kävellä vastaan, koen myös sen eksoottisena, että talot ovat niin vanhoja ja vinoja, että ulkona haisevat kaikenlaiset saasteet ja muut hajut ja että kaupunki toimii vähän väliä maailmanluokan tapahtumien näyttämönä. Olen nauttinut tähän mennessä erityisesti sekä Paris Fashion Weekin että Haute Couture Fashion Weekin tunnelmasta, ja kesemmällä saan sitten nauttia Roland Garrosin tennisturnauksen tunnelmasta. En todennäköisesti ole täällä enää Pariisin kesäolympialaisten aikana heinä-elokuun vaihteessa, mutta veikkaan, että niiden tunnelmasta voi olla parempikin nauttia tv-lähetysten kautta. Ainakin monet paikallisista ovat jo nyt kyllästyneitä olympialaisten järjestelyjen aiheuttamaan epämukavuuteen

kaupunkitilassa ja haluaisivat olla kokonaan poissa kaupungista sitten, kun turistimassa ja olympiahumu laskeutuvat Pariisiin taivaan alle.

Kaiken tämän lisäksi minua on luonnollisesti pyydetty kertomaan paljon myös Suomen kulttuurista. Onhan Erasmus-vaihtomatassa kyse molemminpuolisesta kulttuurivaihdosta. Suomen kulttuurin kuvaileminen on kuitenkin osoittautunut yllättävän vaikeaksi tehtäväksi ihan jo siitä syystä, että ihmiset tietävät Suomesta aika vähän asioita. Toisin sanoen sijoitumme monien ranskalaisten mielissä ehkä hieman enemmän periferiaan, kuin voisi olettaa tai toivoa. Osa ihmisistä joko muistaa vahingossa, että olen Ruotsista tai Norjasta, ja osa sitten taas ei muista, että oliko Suomen pääkaupunki Oslo

vai Helsinki. Jotkut ihmiset sitten taas rakastavat Suomea (tai siis Lappia), koska se on niin eksoottinen ja kylmä paikka. Sen perusteella mihin malliin ihmiset usein puhuvat Suomesta, ei uskoisi, että Helsinki on Pariisista kuitenkin vain kolmen tunnin lentomatkan päässä. Mutta kaikki ovat kyllä todella kiinnostuneita Suomesta, ja kerron heille mielelläni, kuinka paljon kivampi ilmasto heillä täällä on. On vähän suloista, kun he luulevat, että täällä on huono ilma, jos on viisi astetta ja vähän tihkusadetta, vaikka todellisuudessa heidän huonoin ilmansa ei ole mielestäni mitään verrattuna Suomen vaakasuoraan räntäsateeseen.

Eilen huomasin ilokseni, että Luxembourgin puiston puihin olivat ilmestyneet jo ensimmäiset lehtien silmut, joten toivotaan, että viileän kosteat talvipäivät alkavat olla pikkuhiljaa takanapäin!

*Salutations et à la prochaine !
(Salytasio e a la proshen ! = Terveisiä ja seuraavaan kertaan!)*

TOPELIA

Musiikkitieteen gradusatoa eli maisterintutkielmat vuosilta 2022–2023

Kaikki tutkielmat ovat luettavissa Helsingin yliopiston Helda-tietokannassa: <https://helda.helsinki.fi/home>.

Onnea valmistuneille musiikkitieteen maistereille! (Tsemppiä tutkielmaa parhaillaan tekeville!)

2023

Victoria Joela: *Käännösiskelmä, laulettavuus ja domestikaatio: Kuusamo ja Tervetuloa länteen, Andrej adaptaatioina*

Gabriel Korhonen: *Metritön rytmi ja rihmastollinen aikahavainto Musen kappaleessa Stockholm Syndrome: Musiikkifilosofinen ja -analyttinen tutkielma ennustettavuudesta*

Sasha Mäkilä: *“Tartutaan musikin virtaan”: Venäläisen kapellimestari-pedagogiikan vaikutuksia Suomessa*

Roni Seppänen: *Heavy rock ja eksotismi: Orientalismin musiikilliset ilmentymät 1970-luvun raskaassa rockissa*

Santeri Teppola: *Alakoululaisten musikin kuuntelutottumukset: laadullinen haastattelututkimus Jätkäsaaren peruskoulussa*

Ville Turjanmaa: *Biologisesti mahdollinen hermoverkkomalli musiikintutkimuksessa*

Katri Vesimäki: *Alexandra Edelfelt (1833–1901) lied-säveltäjänä: Musiikkifilologinen ja naishistoriallinen tutkimus Sibeliuksen museossa säilytettävästä laulukokoelman käsikirjoituksesta*

Essi Viherkoski: *Pohjoisuus osana artistiutta: Borealismi Myrkurin Folkesange-albumilla*

Sara Vänskä: *Taustamusikki keskittymisen, työrauhan ja viihtyvyyden tukena alakoulussa: Laadullinen tutkimus 1. ja 6. luokan oppitunneilla*

2022

Nuutti Huhtilainen: *Musiikin funktiot Akira Kurosawan elokuvissa Rashomon ja Seitsemän samuraita*

Mariannina Kauppi: *Ihmisen luontosuhteen äänellinen kuvaus Hayao Miyazakin elokuvassa Naapurini Totoro*

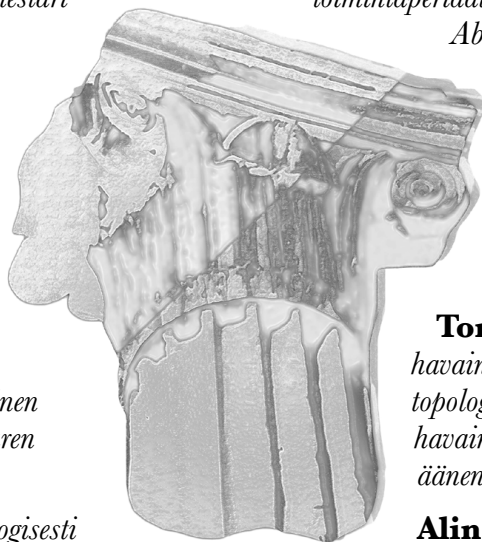
Jukka Parkas: *Syvyyksien sävelet: dynaamisen pelimusiikin rakenne, toimintaperiaatteet ja funktiot videopelissä Abzû*

Maija Sillanpää: *Urbaanin hiljaisuuden estetiikka: Helsingin kaupungin hiljaisten paikkojen äänimaisemien tarkastelua*

Toni Taskinen: *Ääniobjektin havaintorakenteellisen jäsentymisen topologinen kuvaus: Lähtökohtia havaintoperustaiseen laskennalliseen äänen analyysiin*

Alina Tolvanen: *Päiväni murmelina -musikaalin naiskuva: Suomenkielisen kantaesityksen sanoitukset feministisen teorian valossa*

Koonnut Susanna Välimäki

Vironkadun kummitus

Hei kaikki *Synkooppi*-lehden lukijat! Nimeni on Alekski, ja minut tunnetaan myös Vironkadun kummituksena. Olen kummitellut Vironkatu 1:ssä 1800-luvun lopulta lähtien, enimmäkseen puhellen yksikseni tai koputellen putkia tai ikkunoita. Toisinaan ajelen öisin hissillä, pää kainalossa.

Kaiholla muistelen aikoja 1960-luvun lopulta aina vuoteen 2012, jolloin sain kummitella Helsingin yliopiston musiikkitieteen opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kyllä oli hauskaa öisin levitellä professoreiden ja tutkijoiden papereita pitkin latioita ja salaa tarkkailla heidän hämmästyneitä ilmeitään, kun he palasivat sekasorron keskelle – taisipa muutama tenttivastauskin siinä hukku!

Nyt musiikkitieteilijät ovat siirtyneet Topeliaan ja minulla on naapureina vain pitkästyttäviä poroporvareita. Onneksi lohtunani on kasa vanhoja *Synkooppi*-lehtiä, jotka saavat minut palaamaan muistoissani onnellisiin kummittelu-aikoihin, jolloin opiskelijat riekkuivat yliopiston tiloissa yötä myöten ja kohottelivat laseja yhdessä henkilökunnan kanssa. Jotta Vironkadun ajat eivät muuttuisi pelkäksi legendaksi, kanavoin vanhoja jorinoitani uusien *Synkooppi*-lehtien sivuille. Olkaapa hyvä!

Emerituspäätoimittaja Pekka Hako

Pekka Hako (s. 1957) perusti *Synkooppi*-lehden keväällä 1978 yhdessä opiskelutovereittensa **Tero-Pekka Hennellin** ja **Risto Niemisen** kanssa. Hän toimi lehden päätoimittajana yhteensä kolmen vuoden ja seitsemän opuksen ajan. Lisäksi Synkoopin julkaisusarjassa (SJS) ilmestyi hänen aikanaan kaksi julkaisua, **Mikko Heiniön** *Sointuanalyysin ongelmia* (1979) ja yhdentoista suomalaisen säveltäjän puheenvuoroja sisältänyt *Ammatti: säveltäjä* (1981). Pekka Hako toimi musiikkitieteen laitoksella 1980-luvulla myös opinto-

ohjaajana, kirjastonhoitajana ja myöhemmin assistenttina. Lupaavasti alkaneen musiikkitieteilijänuransa jälkeen Hako kuitenkin päätyi tietokirjailijaksi ja kulttuurialan järjestövaikuttajaksi. Hän on tehnyt parikymmentä kirjaa ja kolmisenkymmentä elokuva- tai TV-dokumenttia.

”Mottona olkoon:

*Mieleni minun tekevi, aivoni ajattelevi
lähteäni laulamahan, saa’ani sanelemahan
Synkooppi-lehteä suoltamahan,
lajivirttä laulamahan”*

(Pekka Hako *Synkooppi*-lehdessä Op. 5)

Pekka Hako, *Synkoopin* Op. 1–7
päätoimittaja. ”*Non multa, sed multum*¹”

***Synkooppi*-lehti 25 vuotta sitten**

Synkooppi-lehden Op. 54, 1/1999 teemana oli suomalainen populaarimusiikki. Päätoimittaja **Merja Hottisen** ja **Elina Paukkusen** kirjoittamassa pääkirjoituksessa todettiin seuraavaa:

”Suomessa tehdään suomalaista populaarimusiikkia, suomalaiseen makuun, suomalaisella tyyllillä. Ja niin ikävää kuin se onkin, Suomi ei ole pop, eikä suomalaiselle popille ole helppo löytää sijaa kansainvälisiltä hittimarkkinoilta.”

Lehden jutut käsittelivät muun muassa tangolaulajia, goottilaisuutta, gospel-musiikkia ja suomiprogen historiaa, ja siinä oli peräti kymmenen levyarvostelua.

”Ennen ja vielä nykyäänkin tango-musiikkia voi monien mielestä laulaa vain elämää nähnyt, suuria pettymyksiä ja menetyksiä kokenut ihminen. Karu totuus on kuitenkin ollut se, että Tangomarkkinoiden synnyttämät megasuosikit ovat olleet

laskettavissa yhden käden sormilla – tai tarkemmin: kahdella sormella.”

Paula Jaakkola artikkelissa

”Tangolaulaja on tunteiden tulkki – ja muutakin?”

”...tosigootin tärkeänä piirteenä pidetäänkin usein sitä, että hän pukeutuu goottilaisen tyylin mukaan myös arkisin. Kerrotaan myös joidenkin jopa juovan verta.”

Liisa Lippaan artikkelista

”Goottilaisuus ja pimeyden romantiikka – Undergroundkulttuurin tarkastelua Helsingissä”

”Jos levymme nousee listalle, on mahdollisuus saada video esitetyksi *Lista*-ohjelmassa. Tavoitteenamme on myös päästä *Jyrkiin*, ja siihen onkin jo avautunut konkreettinen mahdollisuus.”

Mirja Mäenpään artikkelista ”Toni Rossi – Yökerhopoppari”

Viitteet

1 ”Ei monia (asioita), mutta paljon (asiaa/
perusteellisesti)”

Lähteet

Hako, Pekka ja Risto Nieminen (1981). *Ammatti:
säveltäjä: yhdentoista suomalaisen säveltäjän puheenvuoro
aikamme musiikista*. Helsinki: Synkooppi.

Heiniö, Mikko (1979): *Sointuanalyysin ongelmia*.
Helsinki: Synkooppi.

Kairulahti, Vanessa ja Karolina Kouvola (2018).
Helsingin henget: opas aaveiden pääkaupunkiin. Helsinki:
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Pekka Hako – 375 Humanistia (2015)

[https://375humanistia.helsinki.fi/humanistit/
pekka-hako](https://375humanistia.helsinki.fi/humanistit/pekka-hako) (Tarkistettu 17.3.2024)

Synkooppi 1978–1981 (Op. 1–7)

Synkooppi Op. 54, 1/1999

ARVIOT

Sisukas, sisukkaampi, Margaret Kilpinen!

Margit Rahkonen: *Margaret
Kilpinen – Pianisti, pedagogi, puoliso*

SKS, 502 sivua

Suomalainen pianisti ja kirjailija **Margit Rahkonen** kirjoittaa lapsuuden aikaisesta pianonsoitonopettajastaan – supernaisesta, joka pyöritti kodin lisäksi pianistin ja pedagogin uraansa väsymättömällä intohimolla. Todellisen haasteen **Margaret Kilpiselle** – ja kenties kirjan kirjoittajallekin – toi kuitenkin puoliso, säveltäjä **Yrjö Kilpinen**, jonka rakkaus **Hitlerin** Saksaa kohtaan oli vääjäämätöntä.

Miten kirjoittaa elämäkerta itselle tärkeästä ihmisestä, jos historiantutkijan perisynti rakastumisesta kohteeseensa on tavallaan jo tapahtunut? Rahkonen selvittää lähes mahdottomalta kuulostavan tehtävän avoimella ja tieteellistä tarkastelua kestäväällä tavalla, jota on myös mielenkiintoista lukea. Lähteiden runsas

ja tarkka käyttö tuo Margaretin ja Yrjön kirjeenvaihdon esille ensimmäistä kertaa Yrjö Kilpisen arkistosta. Kirjaa lukiessa huomaa, että kaikki elämän vaiheet niin hyvässä kuin pahassa on pyritty perusteellisesti tuomaan ilmi.

Pianistina ja pedagogina Margaretin elämä tulee ansaitusti esille. Uransa kultakaudella, lähes sata vuotta sitten, Margaret esiteltiin lehdistössä tyypillisesti säveltäjäpuolisoaan palvelevana vaimona. Tosiasiassa Margaret oli yksi maamme menestyvimmistä aikansa naispianisteista, joka konsertoi ja levytti myös ulkomailla. Pedagogina pitkän uran tehnyttä Margaretia kuvailtiin lämpimäksi ja sivistyneeksi – hyväksi ihmiseksi –, joka hyväksyi oppilaan kaikkine puutteineen. Margaretin työuran kautta kirja tarjoaa upeat näkymät suomalaisen pianismin ja pianopedagogian historiaan.

Margaret syntyi vuonna 1896 säätyläisperheeseen ja kuoli vuonna 1965. Huolimatta siitä, että yhteiskunnan sosiaaliset normit olivat hänen elinaikanaan muuttuneet merkittävästi, Margaret säilytti kristilliset elämänarvonsa elämänsä loppuun saakka. Rah-

konen kuvailee Margaretin omistautumista miehensä työlle lähes tuskallisen lojaalina. Margaret priorisoi toistuvasti puolisonsa Yrjön ja tämän sävellystyön. Meilahdessa kodin ensimmäinen soitin oli viiden vuoden ajan Yrjön käytössä. Muusikkouden toissijaiseksi jättämisen lisäksi Margaret joutui uhraamaan myöhemmin elämässä myös asemansa ainoana naisena puolisonsa elämässä. Avioliitto säilyi silti Margaretille pyhänä.

Kirjassa ei kerrota ainoastaan Margaret Kilpisestä, vaan hänen perheestään, puolisostaan ja laajasta verkostosta suomalaisia ja saksalaisia muusikoita, joiden elämät koskettivat jollakin tavalla Margaretia. 1930-luku oli sekä Margaretin että Yrjön uran huippuaikaa. Margaretin elämään tuli lukuisia taiteilijoita kansallissosialistisesta Saksasta, kuten pianisti-säveltäjä **Eduard Erdmann**, baritoni **Gerhard Hüsich**, sellisti **Paul Grümmer** ja pianisti **Wilhelm Kempff**. Yksi Margaretin uran huippuhetkistä oli puolisonsa Yrjön liedien levyttäminen Hüsichin kanssa His Master's

Voice -levy-yhtiölle Lontoossa ja Berliinissä vuonna 1935.

Margaret ei Rahkosen mukaan koskaan näytä fasinoituneen kansallissosialismista huolimatta puolisonsa ja muutamien lähimpien ystäviensä ja tuttaviansa omistautumisesta aatteelle. Kirjassa jää kuitenkin avoimeksi kysymyksiä kansallissosialismin ajalta, kuten Margaretin kirjeensä loppuun kirjoittama huudahdus ”Terveisiä Hitlerille!” Yrjön vieraillessa Nürnbergin valtiopäivillä vuonna 1936. Oliko kyseessä vitsi, vai tapasiko Yrjö todella Hitlerin? Vaikka Margaretilla oli huumorintajua, hän oli myös pidättyväinen ja sivistynyt. Vitsin kohteena oli diktaattori, joka oli julistanut edellisillä Nürnbergin valtiopäivillä ”rotulait” tavoitteenaan hävittää juutalaiset ja muut vähemmistöt germaanisen ”rodun” alta. Jokin ei täsmää.

Kansallissosialistisen propagandan näkökulmasta en pysty välttymään ajatukselta, miten paljon propaganda ja toisaalta sattumakin lopulta ohjasivat Margaretinkin uran huippuhetkiä. Sekä Gerhard Hüschildä että Paul Grümmerillä oli korkeita kontakteja kansallissosialistiseen propagandaministeriöön. Suomi oli hyväksytty Saksan liittolaismaana propagandan kohteeksi. 2. maailmansodan jälkeen Kilpiset säilyttivät edelleen kansallissosialismin aikana luodut verkostonsa,

vaikka monet heistä joutuivat denatsifikaatioimenpiteisiin yhteistyöstään kansallissosialistisen hallinnon kanssa. Margaretille läheisimmät **Irene** ja Eduard **Erdmann** olivat yrittäneet pysyä mahdollisimman etäällä kansallissosialistisesta propaganda-koneistosta. Mutta muuttaako Margaretin kansallissosialistien kanssa tekemä musiikkiyhteistyö jotenkin hänen uransa merkitystä? Tätä kirjailija ei pohdi tai kyseenalaista.

Rahkonen on tehnyt upean kulttuuriteon, joka kaikessa moninaisuudessaan on mielenkiintoista luettavaa niin muusikoille, musiikkipedagogeille kuin musiikin historiasta kiinnostuneille lukijoille.

Susanna Waldén-Antikainen

Kirjoittaja on musiikkitieteen jatko-opiskelija ja kirjailijan ystävä.

Alma – Life Must Be Beautiful: ei olisi aidommin voinut tehdä

Pamela Tola: *Alma – Life Must Be Beautiful*

15.3.2024 ensi-iltansa saava musiikkidokumentti *Alma – Life Must Be Beautiful* esitettiin kutsu-

vierasyleisölle maaliskuun alussa. **Pamela Tolan** ohjaama elokuva kertoo **ALMA**n eli **Alma-Sofia Miettisen** kansainvälisesti menestyksekkästä musiikkiurasta nostattaen yleisöllä kyyneleet silmiin sekä naurusta että liikutuksesta. Elokuvan tekijöiden ansioksi on myös nostettava se, että siihen on kerätty video-materiaalia hyvin monista lähteistä ja hyvin pitkältä ajalta, aina Alman lapsuusvideoista kansainvälisiin keikkatallenteisiin ja kaveriporukan Snapchat-videoihin, jolloin lopputulos on hyvin autenttinen mutta monipuolinen. Olen seurannut Alman uraa jonkin verran aiemminkin, mutta elokuvan syvällisyys ja vääristelemättömyys herätti minussa aivan uudenlaisen kiinnostuksen ja arvostuksen.

Kaiken kaikkiaan dokumentti on hyvin rehellinen kuvaus nuoren, vaikeista oloista maailmanmaineeseen nousseen naisen elämästä. Pressitilaisuudessa Mietinen totesikin, ettei elokuvaa olisi voinut tehdä aidommin, ja olen tästä aivan samaa mieltä. Niin vaikeudet kuin huumorikin on tuotu valkokankaalle liikaa sensuroimatta.

Dokumentti vuorottelee suurien tunteiden välillä, aivan kuten Alma kuvailee elokuvassa myös omaa elämäänsä: joko sairaan siistiä tai sairaan pelottavaa. Koska kyseessä on omaelämäkerrallinen dokumentti, ja elokuvan nimessäkin mainitaan sana *life – elämä* –, näen

sopivaksi kerrontatavaksi soveltaa tällaista tunteiden vuoristorataa myös elokuvan juonirakenteessa. Tarina lähtee liikkeelle keveistä tunnelmista, ja elokuvan alkupuoliskolla yleisöstä kuului vähän väliä naurunpyrskähdyksiä elokuvan rempseille vitseille ja huvittaville keskusteluille. Kiro sanoja ja juhlimista ei alkukohtauksista puutu.

Kun yleisö on saatu ikään kuin kutsuttua sisään Alman juhlien ja julkkisten täyteiseen elämään, mukaan vitsailuun, ystävien kanssa hengailuun ja Los Angelesin maisemiin, siirrytään syvempiin vesiin: LA:sta itä-helsinkiläiseen lähiöön. Elokuva ei suinkaan ole pelkkää hupailua ja hauskat kotivideot -tyyppistä materiaalia – vaikka täytyy myöntää myös sen olleen viihdyttävää.

Dokumentissa esitellään Alman uran alkuvaiheita ja hänen artisti-imagonsa kehittymistä. Esimerkiksi englannin kielellä laulamisesta ei aluksi ollut tulla mitään. Katsoja saa sukeltaa myös Alman vaikeaan lapsuuteen, johon kuului muun muassa isän joutuminen pyörätuoliin, koulukiusaamista ja perheen köyhyyttä. Kaksosensa **Ano Miettisen** kanssa Alma kertoo aina olleensa hyvin läheinen. He ovat olleet toistensa tukena, kun elämässä on ollut vaikeita aikoja. Myöhemmin urallaan Almalle tuottivat vaikeuksia muun muassa musiikkialaan laajasti vaikuttaneet korona-ajan rajoitukset sekä Anon

vetäytyminen kiertue-elämästä ja oman mielenterveyden reistailu.

Elokuvasa kerrotaan, kuinka eräessä vaiheessa Alma joutui jopa lähtemään kesken kiertueen kotiin jaksamisvaikeuksiensa vuoksi. Tässä konkretisoituu se niin sanotusti sairaan pelottava puoli sairaan siistin vastakohtana. Julkisuus ja kiertue-elämä ei ole pelkkää kukkasilla tanssimista, **Miley Cyruksen** kanssa juhlimista ja fanien kirkumista. Se voi koitua hyvin raskaaksi, etenkin nopeasti maailmanmaineeseen nousseelle nuorelle artistille, jolla on yksityiselämässäänkin omat haasteensa. On ihailtavaa, ja myös elokuvan tarinan kannalta kiinnostavaa, että dokumentissa on tuotu hyvin paljon esille myös tätä uran varjopuolta. Alma puhuu elokuvassa useaan otteeseen, että toisinaan olisi helpompi elää vain tavallista elämää.

Kuva: Iris Isotalo

Alma avaa elämäänsä yleisölle hyvin avoimesti ja peittelemättä. Kaikista kuvatuista vaikeuksista huolimatta elokuva sytyttää katsojassa eräänlaista toiveikkuutta, että huonommistakin lähtökohdista ja vaikeista elämäntilanteista on mahdollista nousta ja menestyä. Erityisen koskettavaksi ja sydäntä lämmittäväksi koin kohtauksen, jossa Alma esittää uudelta levyltään kappaleen *Hey Mom Hey Dad* ja hänen perheensä on tullut yleisöön katsomaan. Laulun lyriikat kertovat perheestä, jolla on vaikeaa, mutta tytär haluaa muuttaa kaiken paremmaksi. Alma puhuu aihetta sivuten, että hänen noustuaan julkisuuteen myös muun perheen asema on parantunut ja esimerkiksi pyörätuolilla liikkuvaa isää kohdellaan nykyään arvostavammin kuin ennen.

Siinä missä Alman uusin albumi *Time Machine* (2023) on teemoiltaan hyvin henkilökohtainen, on sitä myös tämä elokuva. Keskivaiheen synkistä kohtauksista ja ongelmat esille repivästä kerronnastaan huolimatta elokuva päättyy suhteellisen neutraaliin, mutta pohjavireeltään toiveikkaaseen mielentilaan. Vaikka vaikeuksia ja ongelmia on ollut, ne on mahdollista kohdata ja hyväksyä. Olen saanut huomata tavatessani Alman, että hän on ihmisenä hyvin aito, ja elokuva *Alma – Life Must Be Beautiful* heijastaa tätä aitoutta parhaimmillaan.

Iris Isotalo

Holmqvistin yksinlauluissa täsmällinen ja tyylitietoinen sävelkieli kykenee syvällisiin keskusteluihin

Christian Holmqvist: *Songs*.
Marika Kivinen, laulu, Petter Loukio,
laulu, Jenna Ristilä, piano, Eeva
Tapanen, piano

Musiikkitieteilijän monipuolisesta työnkuvasta toimikoon tässä lehdessä todisteena myös vast'ikään ulos putkahtanut levyllinen Helsingin yliopiston musiikkitieteen alumnin **Christian Holmqvistin** lauluja, jotka tuntuvat löytävän omaäänisyytensä pitkälti perinnetietoisien tyyllittelyn kautta. Meilahden kirkossa äänitetylle levytykselle on päätyntä yksinlauluja yhteensä kuuden kirjailijan runoihin, joiden keskenään vaihtelevat ilmaisukeinot ohjaavat musiikkia hyvin erilaisiin uomiin. Kaiken kaikkiaan Christian Holmqvistin yksinlauluissa täsmällinen ja tyyllitietoinen sävelkieli kykenee syvällisiin keskusteluihin niin suomenruotsalaisen kuin anglosaksisen hartauden ja huumorin kanssa.

Levyn aloittaa neljän laulun sarja useammasta eri **Edith**

Södergranin kokoelmasta poimituihin runoihin. Säveltäjä taitaa muodon hyvin, ja runot jäsenyivät lauluiksi melko perinteisellä tavalla: tekstien asennonvaihdot tarjoavat lähes poikkeuksetta Holmqvistin lauluissa uuden taitteen. Pianosatsi on harmonisesti, rytmisesti ja soinnillisesti monivärinen, ja näiden kirjavuuksien lävitse pujottelevat hyvin vahvat ja painokkaat motiivit, jotka laulusta toiseen muistuttavat toisiaan melko usein ja huomattavasti. Piano synnyttää kutkuttavaa moniäänisyyttä keskustelemalla laulettujen Södergranin säkeiden kanssa. Nostalgiasa sykkivä *Hemkomst* on erityisen kaunis ja nitoo laulusarjan yhteen ilmaisullaan, joka tasapainottelee tyylikkäästi mahtipontisen luontoromanttiikan ja herkän vaikutelmallisen, modernismiin liitetyn luontoon liukenemisen välillä.

Säveltäjä itse mainitsee cd:n kansitekstissä peruseriaatteeseen laululinjan melodisuuden, pianosatsin funktionaalisuuden ja musiikin ja tekstin orgaanisen suhteen. Toisinaan Holmqvistin tietoisuus säveltämiensä runojen jonkinlaisesta tarpeista tai vaateista musiikin suhteen tuottaa ehkä hiukan väkinäistä ja alleviivaavaa ilmaisua sen sijaan, että musiikki antautuisi runon rytmin vietäväksi ja luottaisi rohkeasti sen sävyihin. Näin on esimerkiksi Södergranin roolirunoon *Orfeus*

sävelletyn laulun kohdalla, vaikka **Marika Kivinen** kannatteleekin Orfeuksen äänen hienosti. Joka tapauksessa pidän neljän laulun Södergran-sarjaa musiikillisesti yhtenä levyn kiinnostavimmista erityisesti sen itsenäisten, lyyristen pianosatsien voiman ja melankolisten laululinjojen vuoksi.

Levyn laulusarjasto on kyllä sanalla sanoen erikoinen, mitä ei tule käsittää kuitenkaan kielteisenä luonnehdintana. Levy kuljettaa kuulijaa melankolisyysistä Södergran-lauluista **Gerard Manley Hopkinsin** runoon sävelletyn laulun kautta Shakespeare-kabareehen ja saa kuulijan väistämättä pysymään valppaana. Humpsahdus komedian maailmaan on onnistunut, ja **Petter Loukion** kuulas ja sympaattinen tenoriääni on kuin Feste-narrin hahmolle tehty. Loukion ääni tukee Shakespeare-laulujen surkukupaisuutta juuri oikealla tavalla.

Loppiaisaaton kabaree saa tyylinmukaisen päätöksen laulussa *When that I was and a little tiny boy*, ja ehkä siksikin tuntuu ensin hämmäntävältä, kun sama narri laulaa heti seuraavaksi 1900-lukulaista riisuttua, boheemia kaupunkirunoa. Viisiosainen laulusarja **Henry Parlandin** runoihin tarjoaa taas uudenlaisia puolia Holmqvistista laulusäveltäjänä ja toisaalta aivan uusia puolia Parlandista sävellettävänä

runoilijana. Holmqvist on onnistunut vangitsemaan musiikkiin runojen kaupunki-modernismin kineettisyyttä. Ironian ja ulkopuolisuuden sävyttämät yllättävät kuvat Holmqvist pitää mukana välillä liikkeeseen sisällytettyinä ja välillä liikkeen keskeltä putkahtavina painokkaina ilmoituksina. Erityisen ilahduttavilta tuntuvat sarjan ensilaulut *Ingenstansifrån* ja *Vid mina fngrar*, joiden eläväiset rytmikuviot pidentävät Shakespeare-kabareen häntää ja kurovat peräkkäisten laulusarjojen välisen tyylillisen kuilun albumilla juuri sopivan kokoiseksi. Varsinkin laulussa *Varifrån fan* Loukion sinänsä taidokas ja vahva tenorilinja tuntuu nokittavassa omapäisyydessään ja tarmokkuudessaan tarpeettomalta tehokeinolta. Kun tämä melko samankaltaisena pysyttelevä maneerini leimaa kaikkia sarjan laulujen esityksiä, jotkin teosten tasot jäävät ehkä saavuttamatta. Toisin kuin tragikoomiset Shakespeare-laulut, Holmqvistin Parland-sävellykset eivät mielestäni tarvitsisi sen kummempaa esittämistä, mistä osoituksena toimii esimerkiksi sarjan päättävän, ironisen *Den Stora Dagenafter* -laulun onnistunut, uneliaan suloinen tulkinta.

Levy paketoituu vielä **Jarl Hemmerin** runoihin sävelletyllä laulusarjalla ja – hiukan yllättäen – yksittäisellä laululla **Michelangelon** runoon. Hemmer-lauluissa on

kimmeltävät soinnit, selkeä ja valoisa symboliikka sekä runojen rytmejä tarkasti jäsentävä muoto. Näiden laulujen todella toivoisi löytävän tiensä useampien laulu-piano-kokoonpanojen repertuaariin. Kiitokset säveltäjälle ja esittäjille antoisasta tuokiosta musiikin ja runouden parissa. Erityiskiitokset Kivinen–Ristilä-parivaljakolle tarkoista tulkinnoista!

Timo Kalliokoski

Kantaatteja paastonaikaan

Bach Collegium Helsinki

Lauttasaaren kirkko 1.3.2024

Johann Sebastian Bachin musiikki on ollut sydäntäni lähellä aina omista poika-alttovoosistani asti, ja siksi lokakuussa 2023 ensiesiintymisensä tehnyt Bach Collegium Helsinki onkin mielestäni todella tervetullut lisä pääkaupungin musiikkitarjontaan. Nyt Collegium esiintyi toisen kerran, ja tällä kertaa sitä säesti kymmenhenkinen periodisoitinyhtye, jonka avulla Bachin kantaattien alkuperäinen, herkkä sointimaailma pääsi hienosti oikeuksiinsa. Väliajattomassa ohjelmassa kuultiin kolme kantaattia, joita oli Lautta-

saareen saapunut kuuntelemaan väkeä kirkon täydeltä.

Eheimmän vaikutelman antoi konsertin **Viena Kankaan** johdolla avannut Bachin varhaistuotantoon kuuluva kantaatti *Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit* BWV 106. Nokkahuilujen ja gambojen hivelevien sointien lisäksi vaikutuksen tekivät **Veikko Vallinojan** basso ja **Anna Ginströmin** heleänä soljuva sopraano. Lähes kaksikymmenpäinen, koulutetuista laulajista koostuva kuoro peitti paikoin alleen pienen soitinyhtyeen, joten jatkossa hiljaisempien sävyjen etsiminen kuoron esiintymiseen saattaisi olla vaivan arvoista.

Toisena ohjelmassa oli solistikantaatti *Sehet, wir gehn hinauf gen Jerusalem* BWV159 **Ossi Hiltusen** johdolla. Ohjelmalehtisen mukaan kantaatti alkaa Jeesuksen ja ihmissielun vuoropuheluna, ja sielukkuutta ei **Essi Lindin** mehevältä altosta todellakaan puuttunut. Kantaatti oli yhteissoitollisesti konsertin haastavin, mutta laulajat ja yhtye olivat tällä kertaa keskenään hyvässä balanssissa.

Konsertin päätti kantaatti *Himmelskönig, sei willkommen* BWV 182, ja sen siivillä pääsimme taas nauttimaan muhkeasta kuorosoinnista **Hiski Walleniuksen** osaavien käsien johdattelemina. Kuoron laulaminen oli eläytyvää, ja sen sointi oli

ehdottoman terve ja puhdas.

Bach Collegium Helsingin toinen konsertti oli aimo harppaus eteenpäin edellisestä, ja jään mielenkiinnolla odottamaan tulevia konsertteja. Collegium onnistui luomaan konserttiinsa lämpimän ja helposti lähestyttävän ilmapiirin, ja niin laulajien kuin soittajienkin rakkaus Bachin musiikkiin välittyi kuulijoille. Solistisia ääniä kuultiin monenlaisia, poikamaisen läpikuultavista jopa oopperalavoille soveltuviin, ja tätä pidän rikkautena ja Collegiumin hienona erityispiirteenä. Kiitosta täytyy antaa myös tyylikkäästä käsiohjelmasta ja pieteetillä toteutetusta somemainonnasta. Tässä pääosin kirkkomuusikoista koostuvassa joukossa on selvästikin monipuolista osaamista, ja se lupaa hyvää Collegiumin tulevaisuudelle.

Sasha Mäkilä

Ilmestyksiä ja taikalintuja

Academy winds

Musiikkitalo 2.3.2024

Sibelius-Akatemian Academy Winds on oppilaitoksen yhteydessä toimiva sen opiskelijoista koostuva puhallinorkesteri. Kyseessä on kokoonpano, jonka soittajina on lähinnä puhallinsoittimia ja

lyömäsoittimia. Tällaisiin kokoonpanoihin törmää erityisesti englanninkielisessä maailmassa, mutta kokoonpanolla on pitkät juuret eurooppalaisessa kulttuurissa. Alun perin Osmanien valtakunnan armeijoiden pelotteluun tarkoitetuista yksiköistä otettiin vaikutteita länsimaalaiseen musiikkikulttuuriin (janitsaarimusiikki), jolloin niiden musiikki sai uuden elämän viihteellisenä musiikkina ja sen merkitys sotilaallisena pelotteluna vähentyi. Tämä viihdytyskäytäntö siirtyi lähemmäs tavallista kansalaista, kun palokunnat ja poliisitkin perustivat omia amatööripuhallinorkestereitaan, joiden avulla ne keräsivät varoja toimintaansa. Lopulta puhallinorkesterit löysivät tiensä myös koululaitoksiin, ja niihin perustettiin omia oppilaspuhallinorkestereita.

Academy Winds -orkesterin konsertin ohjelmistoon sisältyi **Einojuhani Rautavaaran** (1928–2016) *Concerto grottesco – konsertto puhaltimille* (1950) ja *Annunciations – konsertto uruille, vaskiryhmälle ja puhallinorkesterille* (1976/77), **Gustav Holstin** (1874–1934) *Hammersmith* (1930) ja sovitus puhallinorkesterille **Igor Stravinskin** (1882–1971) *Tulilintu-sarjasta* (1919). Academy Winds -orkesteria johti **Petri Komulainen**.

Einojuhani Rautavaara on yksi merkittävimpiä suomalaisia

1900-luvun säveltäjiä. Hänen tuotantoonsa kuuluu useita erilaisia teoksia, kuten oopperoita, sinfonioita, konserttoja ja kuoroteoksia. Kansainvälistä huomiota Rautavaara alkoi nauttia 90-luvulla, kun hänen teoksensa saivat huomiota muualla kuin Suomessa. Erityisesti hänen enkeliaiheiset teoksensa ovat olleet suuressa suosiossa. Tärkeitä suomalaisia Rautavaaraa tutkineita musiikkietelijoita ovat esimerkiksi **Anne Kauppala** ja **Samuli Tiikkaja**.

Tämän konsertin ohjelmassa oli tarjolla mielenkiintoinen teospari Rautavaaralta. Ensimmäisen kuultiin hänen 22-vuotiaana säveltämänsä konsertto puhaltimille, *Concerto grottesco*, ja hänen melkein 30 vuotta myöhemmin säveltämänsä *Annunciations*. Nämä teokset ovat keskenään niin eri vaiheista Rautavaaran elämää, että ilman käsiohjelmää ei välttämättä tajuaisi, että kyseessä on sama säveltäjä. *Concerto grottesco* on sangen tonaalinen teos, joka omaa hyvin samanlaisen äänimaailman kuin Rautavaaran toinen varhainen puhallinteos – *A Requiem in Our Time* (1954). Toista on *Annunciationissa*, jonka sävellysaikoihin Rautavaara oli jo aika lailla löytänyt oman musiikillisen ilmaisukielensä, ja näin ollen tämä teos on selvää Rautavaaraa.

Concerto grottesco on konsertto puhallinorkesterille. Tällainen

teostyyppi tarkoittaa konserttoa, jossa ei ole erillistä solistia, vaan kaikki orkesterin jäsenet pääsevät kokeilemaan virtuoosista tasoa vaativien teemojen soittamista. Teostyyppiin teki tunnetuksi unkarilainen säveltäjä **Béla Bartók** (1881–1945) vuonna 1943. Alun perin Rautavaara sävelsi tämän teoksen UNM-festivaaleille (Ung Nordisk Musik), joka nimensä mukaan on nuorille pohjoismaalaisille muusikoille suunnattu festivaali. Teoksessa on kyllä erittäin ammattimainen ja upea sointi, ja Sibelius-Akatemian opiskelijat toivat siihen soitannollista taituruutta. Rautavaaran jo nuorena omaksuma moderni ääni oli hyvin selkeästi artikuloitu, ja esitys oli hyvinkin levytystasoisista musiikkia.

Nimi *Annunciations* viittaa Marian ilmestykseen eli raamatulliseen tapahtumaan, jossa enkeli ilmestyy Marialle ja kertoo tämän tulevan synnyttämään Jumalan pojan. Teos linkittyy Rautavaaran enkelitematiikkaan. Konserton kokoonpanoon kuuluu puhallinorkesteri, pieni vaskipuhallinyhtye (2 trumpettia: **Verner Vihervuori** ja **Jere-Pekka Laitinen**, pasuuna: **Nuppu Salmioranta**, käyrätorvi: **Børge Rekstad** sekä tuuba: **Aino Raula**), kontrabassot ja urut. Solis-tisessa asemassa teoksessa ovat urut, joita tässä konsertissa soitti **Aleksanteri Wallius**. Näin myös Sibelius-Akatemian

opiskelijat pääsevät näyttämään taitonsa uusilla Musiikkitalon Rieger-uruilla. Teoksessa on erittäin selvä Rautavaaran enkelittyli. Sen luoma äänimaailma on hyvin samankaltainen esimerkiksi *Angels and Visitations* (1978) -teoksen kanssa.

Annunciations-teoksessa urut pääsevät loistamaan. Rautavaara käyttää siinä erittäin rikasta sävelkieltä, jolle Musiikkitalon urut antavat hyvin suurta painoarvoa tilaa hyvin haltuun ottavalla äänellään. Ne eivät jätä kylmäksi. Oli jännittävää kuulla, miten hyvin Rautavaaran teos sopi näille uruille. Kiitos kuuluu myös urkujen solistina toimineelle Walliukselle, joka ilmiömäisesti selvisi Rautavaaran musiikillisista kiemuroista. Rautavaaralle ominaiset klusterit kosketinsoittimille olivat suorastaan kehollinen kokemus näillä uruilla. Encorena pääsimme kuulemaan vauhdikkaan katkelman **Philip Glassin** urkuteoksesta *Mad Rush* (1979).

Gustav Holst on tullut tunnetuksi säveltäjäksi teoksellaan *Planeetat* (1914/16). Ihan tällaista taidokasta sävelkieltä emme saaneet nauttia hänen myöhemmässä *Hammersmith*-teoksessaan, sillä teos on suunnattu enemmänkin viihteelliseen käyttöön. Teoksessa on nokkelaa sävelmaalailua ja kuulokuvien luomista. Holst kirjoitti jonkin verran musiikkia puhallinorkesterille sekä pienille oppilaskokoonpanoille, sillä hän

työskenteli myös tyttökoulun musiikinopettajana. Teoksen banaalius ei kuitenkaan ole pois Academy Windsin taidokkaasta soitosta, vaan orkesteri piti yllä mielenkiintoista sointia.

Viimeisenä konsertissa soitettiin puhallinorkesterille sovitettu versio Stravinskyn *Tulilinnusta*. Sovituksen oli tehnyt **Randy Earls**. Teos on sävelletty Ranskassa toimineelle *Ballets Russes* -kollektiiville, joka toi venäläistä kulttuuria Ranskaan. Konserttiarvion kirjoittajalla itsellään on ehkä jäykät ennakkoluulot tällaisten teosten toimivuudesta sovituksina erikoisille kokoonpanoille. Jos säveltäjän intentio olisi ollut säveltää teos puhallinorkesterille, hän olisi niin tehnyt alun perinkin. Tällaiset sovitusleikit tuppaavat jäämään kiusallisiksi. Paikoin sovitus oli ihan toimiva, mutta erityisesti teoksen upea finaali suorastaan meni pilalle ilman jousistoa, kun tremolomatto oli laitettu klarinettien harteille. Jouset pystyvät pitämään tremoloa yllä pitkän aikaa, jolloin siitä tulee upea efekti. Puhallinsoittajien kuitenkin pitää hengittää, joten tremolot katkeilevat, ja tämä häiritsee ainakin alkuperäisen teoksen tuntevaa kuuntelijaa.

Lukuun ottamatta sovituksen kankeutta oli konsertti suoranaan elämys. Oli ilo päästä kuulemaan tulevien ammattimuusikoiden soittamista, josta voi todeta, että Sibelius-Akatemian pitkälinjainen laadukas opetus jatkaa

edelleen kunniakkaasti läpi soittajasukupolvien. On myös hienoa, että uusilla Musiikkitalon uruilla saatiin nauttia myös Rautavaaran sävellyksistä.

Ville Aamurusko

Itämeren aallot – jouhikon ja barokkiorkesterin meditatiivinen matka

Suomalainen barokkiorkesteri
Ritarihuone 13.3.2024

*Ilkka Heinonen, jouhikko, Marianna
Henriksson, musiikinjohto*

Kun sain kuulla tulossa olevan barokkimusiikkia ja jouhikonsoittoa yhdistelevän konsertin, ajattelin, että tätä ei yhdenkään musiikkitieteilijän kannattaisi jättää väliin. Väittelihän yksi maamme kansainvälisesti tunnetuimmista etnomusikologeista, **Otto Andersson** (1879–1969), tohtoriksi jouhikosta jo sata vuotta sitten väitöskirjallaan *Stråkarpan: en studie i nordisk instrumenthistoria!* Barokkimusiikki periodisoittimin esitettyinä taas on silkkaa palسامia meluisan kaupunkielämän väsyttämille korville.

Konsertti ei pettänyt odotuksia. Cembalisti **Marianna**

Henrikssonin koskettimiston äärestä tanssillisin liikkein ja vetoavin katsein johdattelema kymmenhenkinen ensemble soitti puhtaasti ja tunteikkaasti, välillä leikkisästi, toisinaan raiustusti ja tulisesti. Konsertista oli rakennettu draamallinen kokonaisuus, jonka kappaleet vaihtuivat saumattomasti niin, että välillä oli vaikea huomata, milloin yksi päättyi ja seuraava alkoi.

Orkesterin yhteisnumeroissa violonea soittaneen **Ilkka Heinosen** jouhikko yllätti kuulijat ensimmäisen kerran **Franz Tunderin** (1614–1667) kappaleen *Sinfonia à 7 viole* kenraalipaussien aikana, jota seurasi pidempi jouhikkoimprovisaatio, tai *Meditaatio*, kuten se oli ohjelmassa nimetty. Heinonen soitti jouhikkoaan aluksi sulautuen barokkiyhtyeen sointiin, eikä soittimen kansanmusiikkialkuperä tullut ensimmäisenä mieleen. **Pierre Verdierin** (1627–1706) *Lamenton* jälkeen oli toisen *Meditaation* aika – tällä kertaa viulut jäivät kekseliäästi soittamaan urkupistettä jouhikkoimprovisaation taustalle.

Kekseliäs oli myös sovitus **Johann Heinrich Schmelzerin** (1623–1680) kappaleesta *Polnische Sackspfeifen* (Puolalaisia säkkipillejä), johon jouhikko bordunoineen sopi kuin valettu. Sitä seurannut *Meditaatio III* sisälsi viimein myös reipasta kansanmusiikkienkistä poljentoa, josta sisäinen

etnomusikologini saattoi huokaista: ”*Tämä* on jouhikonsoittoa!” Pienen viritystauon jälkeen kuultiin vielä **Adam Jarzebskin** (k. 1648/9) *Konigsberga à 3 bassi* orkesterin matalampien äänien kauniisti muotoilemana, **Dietrich Buxtehuden** (1637–1707) virsisovitus, lyhyiden urkuimprovisaatioiden kehystämä, keskiaikaissävyinen *Meditaatio IV* ja konsertin juhlavaksi lopuksi **Vincenzo Albricin** (1631–1696) *Sinfonia à 6*.
Konserttia kuuntelemaan oli kokoontunut puoli ritarihuoneellista musiikinrakastajia, jotka olivat silmin nähden tyytyväisiä Suomalaisen barokkiorkesterin tarjoamaan meditatiiviseen matkaan 1600-luvun sävelten ja jouhikon parissa. Konsertti oli tyylikäs kokonaisuus, ja tunnin kesto ilman väliaikaa oli juuri sopiva näin intensiiviselle musiikkikokemukselle. Kiittää täytyy myös käsiohjelmaa, jossa konsertin idea oli kattavasti taustoitettu – harmi kyllä aivan kaikkia teoksia ei siinä ollut esitelty.

Sasha Mäkilä

Synkooppi suosittelee...

- Musiikkitieteen kirjakaruselli 21.5. klo 15–17 Topelian musiikkisalissa (C120)
- Synkooppi ry:n keväthauska 21.5. kello 17 Topelian pihalla
- Musiikin historian symposiumi Musica Mercata 5.–7.6. Musiikkitalolla
- Ekskursio Roihuttarien otteluun Roihuvuoren pesäpallokentälle 4.6. kello 17.30
- Buugieklubi 14.6. Bar Loosessa
- Stepan *Gettotekniikka*-albumi puistossa makoillen
- Talonvaltaus
- Reivit (esim. Mustikkamaa)
- Ruisrokki
- *El Muchacho de los Ojos Tristes*

OP. 152 ILMESTYY kesällä 2024!

Sen teemana on pääkaupunkiseudun musiikkielämä.

Synkoopin OP. 153 teema on fuksinumero ja siihen tulevien juttujen ja kuvitusten deadline on 31.7.2024.

JUTUT:

Juttuideoita voit lähettää päätoimittajalle osoitteeseen **synkooppilehti@helsinki.fi**. Seuraavan numeron teema sekä siihen tulevien juttujen ja kuvitusten deadline ilmoitetaan myöhemmin Synkoopin sähköpostilistalla ja sosiaalisen median kanavissa.

Mikäli haluat arvioida tuoreen levy- tai kirjajulkaisun, ota yhteys toimitussihteriin samaisen sähköpostiosoitteeseen arvostelukappaleen saamiseksi.

Kuvitukset lähetetään myös taittajalle.

Sävykuvien resoluution tulee olla vähintään 300dpi. Liitä mukaan kuvaajan nimi tai nimimerkki. Kuvien toimittajan tulee myös huolehtia kuvien käyttöoikeudesta. Synkooppi-lehti pidättää oikeuden juttujen muokkaamiseen tarvittaessa.

TILAUKSET:

Tilaa osoitteesta synkooppilehti.wordpress.com tai toimitussihteeriltämme:

synkooppilehti@helsinki.fi

Lehden vuosikerta eli neljä opusta maksaa 20 €. Irtonumeroita voi tilata toimitukselta hintaan 8 € /numero.

Painolehden näköisversioarkistot osoitteessa:

www.issuu.com/synkooppi

Opuksista 150 eteenpäin näköislehdet osoitteessa:

https://emagz.fi/title?title_id=10709

Lue lisää ajankohtaista tietoa Synkooppi ry:n ja lehden toiminnasta:

www.facebook.com/synkooppiry

www.facebook.com/synkooppilehti

Instagram: [@synkooppiry](https://www.instagram.com/synkooppiry)

[@synkooppilehti](https://www.instagram.com/synkooppilehti)

Posti Green